

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 2 Ιουνίου 2022
(OR. en)

9707/22

ECOFIN 528
UEM 135

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	2 Ιουνίου 2022
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 280 final
---------------------	---------------------

Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ 2022 (συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 140 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
-------	---

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 280 final.

σνημμ.: COM(2022) 280 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 1.6.2022
COM(2022) 280 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ 2022

**(συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 140 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης)**

{SWD(2022) 280 final}

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το ευρώ προορίζεται να αποτελέσει το ενιαίο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνολικά. Σήμερα χρησιμοποιείται από περίπου 343 εκατ. ανθρώπους σε 19 κράτη μέλη στη ζώνη του ευρώ. Στα πρακτικά οφέλη συγκαταλέγονται οι σταθερές τιμές, το χαμηλότερο κόστος συναλλαγών για φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, πιο διαφανείς και ανταγωνιστικές αγορές και αυξημένο ενδοενοσιακό και διεθνές εμπόριο. Επίσης, το ευρώ είναι το δεύτερο πλέον χρησιμοποιούμενο νόμισμα παγκοσμίως.

Σύμφωνα με το άρθρο 140 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), τουλάχιστον ανά διετία, ή μετά από αίτημα κράτους μέλους για το οποίο ισχύει παρέκκλιση¹, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (στο εξής: ΕΚΤ) υποβάλλουν στο Συμβούλιο έκθεση για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Οι τελευταίες εκθέσεις σύγκλισης της Επιτροπής και της ΕΚΤ εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2020.

Η έκθεση σύγκλισης του 2022 καλύπτει τα ακόλουθα επτά κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση: τη Βουλγαρία, την Τσεχία, την Κροατία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και τη Σουηδία². Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση παρέχει πιο λεπτομερή αξιολόγηση του βαθμού σύγκλισης σε αυτά τα κράτη μέλη³.

Το άρθρο 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι οι εκθέσεις περιλαμβάνουν εξέταση της συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής τράπεζας, με τα άρθρα 130 και 131 της ΣΛΕΕ και με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (στο εξής: καταστατικό ΕΣΚΤ/ΕΚΤ). Οι εκθέσεις αυτές πρέπει επίσης να εξετάζουν αν έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός διατηρήσιμης σύγκλισης στα σχετικά κράτη μέλη με γνώμονα την επίτευξη των κριτηρίων σύγκλισης (σταθερότητα τιμών, δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, σταθερότητα συναλλαγματικής ισοτιμίας, μακροπρόθεσμα επιτόκια) και λαμβάνοντας υπόψη άλλους παράγοντες που συνδέονται με την οικονομική ολοκλήρωση και τη σύγκλιση που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Τα τέσσερα κριτήρια σύγκλισης αποσαφηνίζονται περαιτέρω σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στις Συνθήκες (πρωτόκολλο 13 για τα κριτήρια σύγκλισης).

Η έξαρση της πανδημίας COVID-19 τον Μάρτιο του 2020 επέφερε σοβαρή οικονομική ύφεση για την ΕΕ στο σύνολό της και σε όλα τα κράτη μέλη. Οι πρωτοφανείς δράσεις που αναλήφθηκαν στο επίπεδο της ΕΕ και από τα μεμονωμένα κράτη μέλη μετρίασαν τον αντίκτυπο της κρίσης και οδήγησαν σε ισχυρή ανάκαμψη το 2021. Ειδικότερα, χάρη στην ταχεία ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης σε συνδυασμό με το προσωρινό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις, κατέστη δυνατή η παροχή δημοσιονομικής στήριξης μεγάλης κλίμακας σε όλα τα κράτη μέλη. Επίσης, η ΕΚΤ έλαβε ευρύ φάσμα μέτρων νομισματικής πολιτικής για να διατηρήσει ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης για όλους τους τομείς της οικονομίας, προκειμένου να στηρίξει την

¹ Τα κράτη μέλη που δεν πληρούν ακόμη τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ αναφέρονται ως «κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση». Η Δανία διαπραγματεύθηκε την εξαίρεσή της πριν από την υιοθέτηση της συνθήκης του Μάαστριχτ και δεν συμμετέχει στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

² Η Δανία δεν εξέφρασε πρόθεση να υιοθετήσει το ευρώ και κατά συνέπεια δεν περιλαμβάνεται στην αξιολόγηση.

³ Η τελευταία ημερομηνία συλλογής στοιχείων για την έκθεση αυτή ήταν η 18η Μαΐου 2022. Η αξιολόγηση της σύγκλισης βασίζεται σε ένα εύρος μηνιαίων δεικτών σύγκλισης που υπολογίζονται έως τον Απρίλιο του 2022.

οικονομική δραστηριότητα και να διασφαλίσει τη μεσοπρόθεσμη σταθερότητα των τιμών. Η ανάπτυξη του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο οποίος αποτελεί τον πυρήνα του NextGenerationEU, ενισχύει περαιτέρω την ανθεκτικότητα της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η ισχυρή ανάκαμψη το 2021, τα σημεία συμφόρησης στην αλυσίδα εφοδιασμού και η ραγδαία άνοδος των τιμών της ενέργειας συνέβαλαν στην έντονη αύξηση του πληθωρισμού καθ' όλη τη διάρκεια του 2021 και το 2022.

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022 επέβαλε την επαναξιολόγηση των προοπτικών για την οικονομία της ΕΕ, η οποία αναμενόταν να αναπτυχθεί δυναμικά το 2022 και το 2023. Η κρίση έχει επιφέρει κυρίως έναν νέο κλυδωνισμό από την πλευρά της προσφοράς σε μια οικονομία που αντιμετώπιζε ήδη πληθωριστικές πιέσεις. Έχει αποδυναμώσει τις προοπτικές ανάκαμψης και έχει ενισχύσει τις ανοδικές πιέσεις στις τιμές, τονίζοντας παράλληλα την ανάγκη για μεγαλύτερες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις για τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης και τη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας. Αρκετά από τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση και τα οποία αξιολογούνται στην παρούσα έκθεση συγκαταλέγονται στα πλέον εκτεθειμένα στην κρίση που πυροδότησε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Η έκθεση αυτή αντικατοπτρίζει, σε ποικίλο βαθμό, τη σχετικά υψηλή ένταση ενέργειας των οικονομιών τους, την έντονη εξάρτηση ορισμένων από τον ρωσικό εφοδιασμό με αέριο και πετρέλαιο, τις εμπορικές σχέσεις με τη Ρωσία και την παροχή βοήθειας πρώτης γραμμής στους ανθρώπους που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Επιτροπή πρότεινε το σχέδιο REPowerEU στις 18 Μαΐου 2022, για το οποίο ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα αποτελέσει βασικό εργαλείο. Στόχος του είναι η σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα πολύ πριν από το 2030, μέσω της διαφοροποίησης του εφοδιασμού της ΕΕ με αέριο και της επιτάχυνσης της πράσινης μετάβασης.

Στις 23 Μαΐου 2022, η Επιτροπή παρουσίασε την εαρινή δέσμη μέτρων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2022. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εστιάσουν πρωτίστως στην έγκαιρη εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ). Επομένως, η Επιτροπή προτείνει στο Συμβούλιο να απευθυνθεί σε όλα τα κράτη μέλη με εγκεκριμένο ΣΑΑ: σύσταση σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική, συμπεριλαμβανομένων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, κατά περίπτωση· σύσταση σχετικά με την εφαρμογή του ΣΑΑ και των προγραμμάτων πολιτικής συνοχής· σύσταση για την ενεργειακή πολιτική σύμφωνα με τους στόχους του REPowerEU· κατά περίπτωση, πρόσθετη σύσταση σχετικά με εκκρεμείς και/ή νεοεμφανιζόμενες διαρθρωτικές προκλήσεις. Το αντικείμενο των συστάσεων είναι ευρύτερο για τα κράτη μέλη που δεν έχουν εγκρίνει ΣΑΑ.

Η έξαρση της πανδημίας COVID-19, τα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της εν λόγω κρίσης, η απότομη άνοδος των τιμών των βασικών προϊόντων, τα σημεία συμφόρησης στον εφοδιασμό και η ισχυρή ανάκαμψη το 2021 είχαν σημαντικό αντίκτυπο σε ορισμένους από τους δείκτες οικονομικής σύγκλισης που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκθεση. Αυτό ισχύει ιδίως για την αξιολόγηση του κριτηρίου της σταθερότητας των τιμών. Οι διαφορές στις επιδόσεις ως προς τον πληθωρισμό ανά την ΕΕ έχουν αυξηθεί κυρίως λόγω των ανομοιογενών επιπτώσεων της ανάκαμψης στα ποσοστά πληθωρισμού των κρατών μελών και των διαφορών στον πληθωρισμό των τιμών της ενέργειας. Επιπλέον, τα διάφορα δημοσιονομικά μέτρα που έλαβαν οι εθνικές αρχές για την άμβλυνση των επιπτώσεων των υψηλότερων τιμών της ενέργειας διαδραματίζουν κάποιο ρόλο. Ενώ ορισμένα από αυτά τα μέτρα, όπως οι κοινωνικές μεταβιβάσεις προς τα πλέον ευάλωτα

νοικοκυριά, δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στις τιμές καταναλωτή, άλλα έχουν πιο άμεσο αντίκτυπο στην αξιολόγηση της σύγκλισης του πληθωρισμού. Επιπλέον, τα μακροπρόθεσμα επιτόκια επηρεάστηκαν, αρχικά, από τα μέτρα πολιτικής που ελήφθησαν για τη σταθεροποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών και τη διατήρηση ευνοϊκών συνθηκών χρηματοδότησης και, αργότερα, από τις υψηλότερες προσδοκίες για τον πληθωρισμό και τη διαφορετική πορεία της αυστηρότερης νομισματικής πολιτικής.

Η οικονομική ύφεση του 2020 και η δημοσιονομική απόκριση στην πανδημία COVID-19 οδήγησαν σε απότομη αύξηση των ελλειμμάτων και του χρέους γενικής κυβέρνησης. Το 2020 το έλλειμμα σε 25 κράτη μέλη ήταν υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, με συνολικό έλλειμμα 6,8 % του ΑΕΠ στην ΕΕ. Το 2021 η ισχυρή οικονομική ανάκαμψη συνέβαλε στη βελτίωση των δημόσιων ελλειμμάτων και του χρέους, καθώς δεκαπέντε κράτη μέλη κατέγραψαν ελλείμματα υψηλότερα από το 3 % του ΑΕΠ και το συνολικό έλλειμμα της ΕΕ μειώθηκε σε 4,7 % του ΑΕΠ. Τον Μάρτιο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργοποίησε τη γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, με τη σύμφωνη γνώμη των Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ. Στις 23 Μαΐου 2022, στην ανακοίνωσή της σχετικά με την εαρινή δέσμη μέτρων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2022, η Επιτροπή έκρινε ότι η Ένωση δεν έχει εξέλθει ακόμα από την περίοδο της σοβαρής οικονομικής ύφεσης και ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη διατήρηση της γενικής ρήτρας διαφυγής το 2023 και την απενεργοποίησή της από το 2024. Η Επιτροπή κάλεσε το Συμβούλιο να επικυρώσει το εν λόγω συμπέρασμα για να το καταστήσει σαφές στα κράτη μέλη. Την άνοιξη του 2020, το 2021 και το 2022, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με την υπαγωγή κρατών μελών στη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, λαμβανομένων υπόψη των έκτακτων μακροοικονομικών και δημοσιονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 οι οποίες, σε συνδυασμό με τη γεωπολιτική κατάσταση την άνοιξη του 2022, δημιουργούν εξαιρετική αβεβαιότητα, μεταξύ άλλων για τον σχεδιασμό λεπτομερούς πορείας για τη δημοσιονομική πολιτική⁴. Τα εν λόγω συμπεράσματα έχουν άμεσες συνέπειες για την αξιολόγηση του κριτηρίου της δημοσιονομικής κατάστασης που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση.

Ο αντίκτυπος της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία στα ιστορικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στην έκθεση σύγκλισης 2022 είναι περιορισμένος. Αυτό είναι συνέπεια της καταληκτικής ημερομηνίας της έκθεσης (18 Μαΐου). Το παραπάνω, σε συνδυασμό με τις μεθόδους υπολογισμού της σταθερότητας των τιμών που ορίζονται από τη Συνθήκη και τα κριτήρια για τα μακροπρόθεσμα επιτόκια (δηλαδή οι μέσοι όροι ενός έτους) σημαίνει ότι τα αντίστοιχα δεδομένα εξακολουθούν να αντικατοπτρίζουν σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την εισβολή της Ρωσίας. Αντ' αυτού, ο βαθμός στον οποίο οι δείκτες οικονομικής σύγκλισης επηρεάζονται από την κρίση που προκλήθηκε από την εισβολή της Ρωσίας, καθώς και από άλλες τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις, αποτυπώνεται πλήρως στις οικονομικές προβλέψεις για το 2022 και το 2023, τις οποίες δημοσίευσε η Επιτροπή στις 16 Μαΐου 2022 (εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής του 2022) και χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας της σύγκλισης. Οι εν λόγω προβλέψεις αποτελούν την πρώτη συνολική αξιολόγηση, εκ μέρους της Επιτροπής, των πιθανών οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης που προκάλεσε η

⁴ Στις 3 Απριλίου 2020, το Συμβούλιο αποφάσισε ότι στη Ρουμανία υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα με βάση το προβλεπόμενο υπερβολικό έλλειμμα το 2019.

εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία το 2022 και το 2023 και, συνεπώς, χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα πέραν της συνήθους.

Κριτήρια σύγκλισης

Η εξέταση της **συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας**, συμπεριλαμβανομένων των καταστατικών των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση, μαζί με το άρθρο 130 της ΣΛΕΕ και την υποχρέωση συμμόρφωσης, δυνάμει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ, περιλαμβάνει αξιολόγηση της τήρησης της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης (άρθρο 123 της ΣΛΕΕ) και της απαγόρευσης της προνομιακής πρόσβασης σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (άρθρο 124 της ΣΛΕΕ)· εξέταση της συνέπειας με τους στόχους του ΕΣΚΤ (άρθρο 127 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ) και τα καθήκοντά του (άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ) και άλλων πτυχών που σχετίζονται με την ενσωμάτωση εθνικών κεντρικών τραπεζών στο ΕΣΚΤ.

Το **κριτήριο της σταθερότητας των τιμών** ορίζεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1 πρώτη περίπτωση της ΣΛΕΕ: «*η επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας των τιμών· αυτό καταδεικνύεται από ένα ποσοστό πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών*».

Το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει περαιτέρω ότι «*το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών [...] σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1 1/2 ποσοστιαία μονάδα. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) ή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών*»⁵.

Η απαίτηση της βιωσιμότητας σημαίνει ότι οι ικανοποιητικές επιδόσεις ως προς τον πληθωρισμό θα πρέπει να αποδίδονται στην κατάλληλη εξέλιξη του κόστους των εισροών και σε άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την πορεία των τιμών κατά διαρθρωτικό τρόπο, και όχι στην επιρροή προσωρινών παραγόντων. Η εξέταση της σύγκλισης περιλαμβάνει, συνεπώς, την αξιολόγηση των παραγόντων που έχουν επιπτώσεις στις προοπτικές του πληθωρισμού και συμπληρώνεται με παραπομπή στις πλέον πρόσφατες προβλέψεις για τον πληθωρισμό από την Επιτροπή⁶. Σχετικά με το σημείο αυτό, στην έκθεση εξετάζεται επίσης κατά πόσον η χώρα είναι πιθανό να επιτύχει την οριζόμενη τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Η τιμή αναφοράς για τον πληθωρισμό υπολογίστηκε σε 4,9 % τον Απρίλιο του 2022, με τη Γαλλία, τη Φινλανδία και την Ελλάδα να είναι τα τρία «κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις»⁷.

Η Μάλτα και η Πορτογαλία χαρακτηρίστηκαν ως ακραίες τιμές, δεδομένου ότι τα ποσοστά πληθωρισμού τους απέκλιναν σημαντικά από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και οφείλονταν σε ειδικούς ανά χώρα παράγοντες που περιορίζουν τη δυνατότητά τους να χρησιμεύσουν ως ουσιαστικοί δείκτες αναφοράς για άλλα κράτη

⁵ Για τους σκοπούς του κριτηρίου της σταθερότητας των τιμών, ο πληθωρισμός υπολογίζεται με τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), ο οποίος ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

⁶ Όλες οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό και τις άλλες μεταβλητές στην παρούσα έκθεση έχουν ληφθεί από τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022. Οι προβλέψεις βασίζονται σε μια σειρά κοινών παραδοχών όσον αφορά τις εξωτερικές μεταβλητές και στην παραδοχή ότι δεν θα αλλάξει η ακολουθούμενη πολιτική, ενώ παράλληλα λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα που έχουν ήδη γίνει επαρκώς γνωστά.

⁷ Τα αντίστοιχα μέσα ποσοστά πληθωρισμού σε 12μηνη βάση ήταν 3,2 %, 3,3 % και 3,6 %.

μέλη⁸. Αυτό συνάδει με την προηγούμενη πρακτική, καθώς εντοπίστηκαν ακραίες τιμές στις εκθέσεις σύγκλισης του 2004, 2010, 2013, 2014 και 2016. Οι ακραίες τιμές εντοπίζονται με βάση δύο κριτήρια που εξετάζονται συνδυαστικά: i) ποσοστό πληθωρισμού σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και ii) ποσοστό πληθωρισμού που οφείλεται σε ειδικούς ανά χώρα παράγοντες που δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικοί της διαδικασίας που διαμορφώνει τον πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ. Σε προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης, τα κράτη μέλη με ποσοστό πληθωρισμού τουλάχιστον 1,5 ποσοστιαία μονάδα κάτω από τη ζώνη του ευρώ θεωρήθηκαν γενικά ως ακραίες τιμές. Τον Απρίλιο του 2022, τα μέσα ποσοστά πληθωρισμού της Μάλτας και της Πορτογαλίας σε δωδεκάμηνη βάση ήταν αντίστοιχα 2,2 ποσοστιαίες μονάδες και 1,7 ποσοστιαία μονάδα κάτω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ ύψους 4,4 %.

Επιπλέον, οι επιδόσεις της Μάλτας και της Πορτογαλίας όσον αφορά τον πληθωρισμό οφείλονται σε ειδικούς ανά χώρα παράγοντες. Στην περίπτωση της Μάλτας, οι ειδικοί ανά χώρα παράγοντες που αποτυπώνονται στο συγκριτικά χαμηλό μέσο ποσοστό πληθωρισμού περιλαμβάνουν κατά κανόνα σταθερές τιμές ενέργειας σε ένα πλαίσιο αύξησης των διεθνών τιμών πετρελαίου και αερίου και μεγαλύτερες μεταβολές στους συντελεστές στάθμισης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΕνΔΤΚ σε σύγκριση με τις περισσότερες άλλες χώρες της ΕΕ το 2021. Η απουσία πληθωρισμού των τιμών της ενέργειας στη Μάλτα οφειλόταν κυρίως σε κρατικά μέτρα, μεταξύ άλλων στη χρηματοδοτική στήριξη του ενεργειακού τομέα. Σε αυτό συνέβαλε επίσης η σύμβαση καθορισμένης τιμής για την προμήθεια υδροποιημένου φυσικού αερίου.

Στην περίπτωση της Πορτογαλίας, οι ειδικοί ανά χώρα παράγοντες που αποτυπώνονται στο συγκριτικά πολύ χαμηλό μέσο ποσοστό πληθωρισμού περιλαμβάνουν τον συγκριτικά χαμηλό ενεργειακό πληθωρισμό και την ασθενέστερη κυκλική θέση της χώρας σε σύγκριση με τα περισσότερα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Ένας συνδυασμός παραγόντων επηρέασε τον ενεργειακό πληθωρισμό, συμπεριλαμβανομένου ενός ευρέος φάσματος ρυθμιστικών μέτρων που διατήρησαν την αύξηση των τιμών λιανικής της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Επιπλέον, η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 είχε παρατεταμένο αρνητικό αντίκτυπο στη δραστηριότητα και στον πληθωρισμό της Πορτογαλίας. Η δραστηριότητα της χώρας δέχτηκε σοβαρότερο πλήγμα σε σύγκριση με τα περισσότερα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ στα πρώτα στάδια της πανδημίας και έκτοτε η ανάκαμψή της ήταν συγκριτικά αργή. Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2021, το ΑΕΠ της Πορτογαλίας συνέχισε να υπολείπεται σημαντικά του υψηλότερου επιπέδου του πριν από την κρίση και η απόκλιση ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη στην ΕΕ. Αυτό αντικατοπτρίζει κυρίως τη μεγάλη έκθεση της Πορτογαλίας στον τουρισμό και ιδίως στον τουρισμό που βασίζεται στις αερομεταφορές και έχει δεχθεί σοβαρό και παρατεταμένο πλήγμα από την πανδημία. Η σχετική αδυναμία της ανάκαμψης της Πορτογαλίας είχε παρατεταμένο πτωτικό αντίκτυπο στον πληθωρισμό στον τομέα των υπηρεσιών, ιδίως σε τομείς που σχετίζονται με τον τουρισμό.

Το κριτήριο σύγκλισης που αφορά τα δημόσια οικονομικά ορίζεται στη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ως «σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών· αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης

⁸ Τον Απρίλιο του 2022, τα μέσα δωδεκάμηνα ποσοστά πληθωρισμού της Μάλτας και της Πορτογαλίας ήταν 2,1 % και 2,6 % αντίστοιχα και της ζώνης του ευρώ 4,4 %.

χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου 126 παράγραφος 6».

Επιπλέον, το άρθρο 2 του πρωτοκόλλου για τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει ότι «τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου, για το κράτος μέλος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 126 παράγραφος 6 της εν λόγω Συνθήκης, όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος».

Η ΣΛΕΕ αναφέρεται στο **κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας** στο άρθρο 140 παράγραφος 1 τρίτη περίπτωση ως «τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από τον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ».

Το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει ότι: «Το κριτήριο της συμμετοχής στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος [...] σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματος έναντι του ευρώ με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα»⁹.

Η σχετική διετής περίοδος για την αξιολόγηση της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην παρούσα έκθεση καλύπτει το διάστημα από 19 Μαΐου 2020 έως 18 Μαΐου 2022. Κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις σε βοηθητικούς δείκτες, όπως η πορεία των συναλλαγματικών διαθεσίμων και των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων. Επίσης λαμβάνει υπόψη τον ρόλο που διαδραματίζουν τα μέτρα πολιτικής, περιλαμβανομένων των παρεμβάσεων στην αγορά συναλλάγματος, και η διεθνής χρηματοδοτική συνδρομή, κατά περίπτωση, στη διατήρηση της σταθερότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επί του παρόντος, στον ευρωπαϊκό μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (στο εξής: ΜΣΙ ΙΙ) συμμετέχουν δύο κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση και τα οποία αξιολογούνται στην παρούσα έκθεση —η Βουλγαρία και η Κροατία. Η ένταξη στον ΜΣΙ ΙΙ αποφασίζεται κατόπιν αιτήματος ενός κράτους μέλους με αμοιβαία συμφωνία όλων των συμμετεχόντων στον ΜΣΙ ΙΙ¹⁰. Η παρούσα έκθεση δεν σχετίζεται με τη διαδικασία συμμετοχής στον ΜΣΙ ΙΙ και ούτε αποτελεί αξιολόγηση της δυνατότητας ένταξης κάποιου κράτους μέλους στον ΜΣΙ ΙΙ.

Η τέταρτη περίπτωση του άρθρου 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι η «διάρκεια της σύγκλισης που θα έχει επιτευχθεί από το κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και της συμμετοχής του στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών» αντανakλάται «στα **επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων**». Το άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει περαιτέρω ότι «το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων [...] σημαίνει ότι το υπό παρατήρηση κράτος μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών

⁹ Κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον η συναλλαγματική ισοτιμία παρέμεινε σε επίπεδα που προσεγγίζουν την κεντρική ισοτιμία του ΜΣΙ ΙΙ, ενώ ενδέχεται να ληφθούν υπόψη λόγοι ανατίμησης, σύμφωνα με την κοινή δήλωση για τις προσχωρούσες χώρες και τον ΜΣΙ2 του άτυπου Συμβουλίου ECOFIN, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 5 Απριλίου 2003.

¹⁰ Οι συμμετέχοντες στον ΜΣΙ ΙΙ είναι τα Υπουργεία Οικονομικών της ζώνης του ευρώ, η ΕΚΤ, τα Υπουργεία Οικονομικών εκτός ζώνης του ευρώ που συμμετέχουν στον ΜΣΙ ΙΙ και οι κεντρικές τράπεζες.

μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει μακροπροθέσμων ομολόγων του δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών».

Η τιμή αναφοράς του επιτοκίου υπολογίστηκε σε 2,6 % τον Απρίλιο του 2022¹¹.

Το άρθρο 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη στις αναφορές και **άλλοι παράγοντες** που συνδέονται με την οικονομική ολοκλήρωση και τη σύγκλιση. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται η ολοκλήρωση των αγορών, η εξέλιξη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και η εξέλιξη του κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών¹². Οι τελευταίοι αυτοί παράγοντες καλύπτονται στην εξέταση της σταθερότητας των τιμών. Οι πρόσθετοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη αποτελούν σημαντικούς δείκτες του αν ένα κράτος μέλος θα ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ χωρίς δυσκολίες και διευρύνουν την ανάλυση όσον αφορά τη διατηρησιμότητα της σύγκλισης.

Η αξιολόγηση του βαθμού διατηρήσιμης σύγκλισης για τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση και τα οποία παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση βασίζεται στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής του 2022 και στις κατευθύνσεις πολιτικής που παρέχονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ειδικότερα, βασίζεται στη δημοσιονομική εποπτεία που ασκείται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Αποτυπώνει επίσης τις αξιολογήσεις της Επιτροπής σχετικά με τους κινδύνους δημοσιονομικής βιωσιμότητας και τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια, καθώς και την εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

2. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Βουλγαρία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

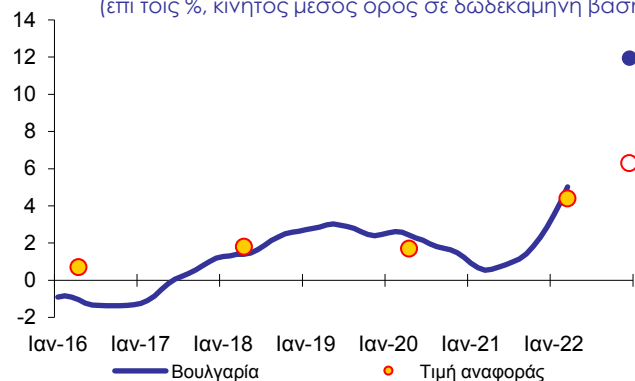
Η νομοθεσία στη Βουλγαρία —ιδίως ο νόμος για την Εθνική Τράπεζα της Βουλγαρίας— **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης βάσει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Προβλήματα συμβατότητας και ατέλειες υφίστανται στους τομείς της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας, της απαγόρευσης της χρηματοδότησης με νομισματικά μέσα και της ενσωμάτωσης της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά την υιοθέτηση του ευρώ, όσον αφορά τα καθήκοντα όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ/της ΕΚΤ.

Η Βουλγαρία δεν ικανοποιεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στη Βουλγαρία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 5,9 %, δηλαδή υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 4,9 %. Η Επιτροπή προβλέπει ότι θα παραμείνει υψηλότερο από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

¹¹ Η τιμή αναφοράς για τον Απρίλιο του 2022 υπολογίζεται ως ο απλός μέσος όρος των μέσων μακροπρόθεσμων επιτοκίων δωδεκαμήνου στη Γαλλία (0,3 %), τη Φινλανδία (0,2 %) και την Ελλάδα (1,4 %), προσαυξημένος κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες.

¹² Ωστόσο, έχει σημασία να ληφθεί υπόψη ότι το κατά μονάδα κόστος εργασίας ενδέχεται να έχει επηρεαστεί από τα σχέδια για τη διατήρηση θέσεων εργασίας που εφαρμόζονται σε ορισμένα κράτη μέλη μετά την έξαρση της πανδημίας.

Γράφημα 2α: Βουλγαρία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου δείκτη πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη χώρα τον Δεκέμβριο του 2022. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2016, 2018 και 2020 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης.

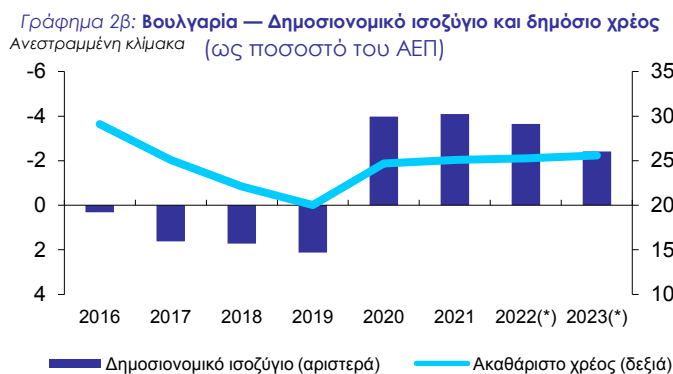
Πηγές: Eurostat, εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού της Βουλγαρίας βάσει του ΕνΔΤΚ κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 1,2 % το 2020 και αυξήθηκε σε 2,8 % το 2021. Ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ μειώθηκε από 1,3 % τον Απρίλιο του 2020 σε -0,3 % τον Ιανουάριο του 2021. Στη συνέχεια, στην πορεία του 2021 ο ονομαστικός πληθωρισμός αυξήθηκε προτού καταγράψει ραγδαία επιτάχυνση εντός των πρώτων μηνών του 2022, φθάνοντας το 12,1 % τον Απρίλιο του 2022. Ο αποπληθωρισμός των τιμών των μη μεταποιημένων τροφίμων και τα χαμηλά ποσοστά πληθωρισμού στις τιμές των μεταποιημένων τροφίμων επηρέασαν πτωτικά τον πληθωρισμό από τον Απρίλιο του 2020 έως τον Ιανουάριο του 2021. Η επακόλουθη επιτάχυνση του πληθωρισμού το 2021 οφειλόταν στην έντονη συμβολή όλων των γενικών κατηγοριών. Ειδικότερα, οι τιμές των καυσίμων συνέβαλαν κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες στο ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού τον Δεκέμβριο του 2021. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022, ο ονομαστικός πληθωρισμός συνέχισε να αυξάνεται λόγω των υψηλότερων τιμών της ενέργειας και άλλων γενικευμένων αυξήσεων των τιμών. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού στη Βουλγαρία βάσει του ΕνΔΤΚ το 2020 και το 2021 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα ποσοστά της ζώνης του ευρώ.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, ο πληθωρισμός προβλέπεται να εκτοξευθεί από 2,8 % το 2021 σε 11,9 % το 2022 και να μειωθεί σταδιακά σε 5,0 % το 2023. Ο ονομαστικός πληθωρισμός αναμένεται να αυξηθεί και να παραμείνει υψηλός λόγω του σταθερά υψηλότερου κόστους της ενέργειας και άλλων ενδιάμεσων προϊόντων, των αναμενόμενων αυξήσεων των ρυθμιζόμενων τιμών αερίου και θέρμανσης, καθώς και των υψηλότερων διεθνών τιμών των τροφίμων και των αυξανόμενων αποπληθωριστών των εισαγωγών. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα τιμών στη Βουλγαρία (52 % περίπου του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020) υποδηλώνουν σημαντικές δυνατότητες για σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η Βουλγαρία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Βουλγαρία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό σταθερό με έλλειμμα 4,0 % του ΑΕΠ το 2020 και έλλειμμα 4,1 % του ΑΕΠ το 2021. Μετά από μια περίοδο δημοσιονομικών πλεονασμάτων, τα ελλείμματα αυτά είναι αποτέλεσμα των κλυδωνισμών που προκάλεσε η πανδημία και των μέτρων που έλαβε η βουλγαρική κυβέρνηση για την αντιμετώπισή τους. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, το

ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να βελτιωθεί στο – 3,7 % του ΑΕΠ το 2022. Το δημοσιονομικό κόστος που συνδέεται με τους ανθρώπους που εγκαταλείπουν την Ουκρανία λόγω του πολέμου, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνονται ενώπιον των υψηλότερων τιμών της ενέργειας, επηρεάζουν αρνητικά την πορεία ανάκαμψης του ελλείμματος. Το έλλειμμα αναμένεται να ανέλθει σε – 2,4 % του ΑΕΠ το 2023 με την παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής. Στις 23 Μαΐου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε έκθεση που καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ για 18 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Βουλγαρίας. Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες, κατά περίπτωση, από την ανάλυση της έκθεσης προέκυψε ότι η Βουλγαρία δεν πληρούσε το κριτήριο του ελλείμματος. Σύμφωνα με την ανακοίνωσή της στις 2 Μαρτίου 2022¹³, η Επιτροπή δεν προτείνει την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος. Επισημάνθηκε ότι η πανδημία COVID-19 εξακολουθεί να επιφέρει έκτακτες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις οι οποίες, μαζί με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, προκαλούν εξαιρετική αβεβαιότητα, μεταξύ άλλων και για τον σχεδιασμό λεπτομερούς πορείας της δημοσιονομικής πολιτικής. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με την υπαγωγή κρατών μελών σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2022. Ο δείκτης δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από μόλις κάτω από 25 % το 2020 σε 25,1 % το 2021 και γενικά αναμένεται να παραμείνει ίδιος το 2022, προτού ανέλθει αργά προς το 26 % το 2023. Παρά το χαμηλό προβλεπόμενο επίπεδο χρέους έως το 2032 (37 % του ΑΕΠ), οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους για τη Βουλγαρία φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Η πρόβλεψη υπόκειται σε σημαντική αβεβαιότητα. Η Βουλγαρία έχει αναπτύξει ισχυρό δημοσιονομικό πλαίσιο τα τελευταία χρόνια και πλέον διαθέτει καλύτερες επιδόσεις όσον αφορά τη συμμόρφωση. Ωστόσο, το σύστημα των κανόνων φαίνεται περίπλοκο, γεγονός που εντείνει την ανάγκη εξορθολογισμού της διαδικασίας.

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.
Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Σύμφωνα με το καθεστώς νομισματικού συμβουλίου, η συναλλαγματική ισοτιμία του βουλγαρικού λεβ έναντι του ευρώ έχει παραμείνει σταθερή από την προηγούμενη έκθεση σύγκλισης. Η διετής περίοδος που καλύπτει η αξιολόγηση της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας εκτείνεται από τις 19 Μαΐου 2020 έως τις 18 Μαΐου 2022. Το βουλγαρικό λεβ προσχώρησε στον ΜΣΙ ΙΙ στις 10

¹³ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. COM(2022) 85 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0085>.

Ιουλίου 2020 και τηρεί κεντρική ισοτιμία 1,95583 προς το ευρώ με τυπικό περιθώριο διακυμάνσεων $\pm 15\%$. Η Εθνική Τράπεζα της Βουλγαρίας επιδιώκει τον κύριο στόχο της που είναι η σταθερότητα των τιμών, μέσω πρόσδεσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας στο πλαίσιο του καθεστώτος νομισματικού συμβουλίου. Η Βουλγαρία θέσπισε το οικείο καθεστώς νομισματικού συμβουλίου το 1997, με την πρόσδεση του βουλγαρικού λεβ στο γερμανικό μάρκο και αργότερα στο ευρώ. Η Βουλγαρία προσχώρησε στον ΜΣΙ ΙΙ με το υφιστάμενο καθεστώς της νομισματικού συμβουλίου, ως μονομερή δέσμευση, με αποτέλεσμα να μην επιβάλλονται πρόσθετες υποχρεώσεις στην ΕΚΤ. Η συναλλαγματική ισοτιμία του λεβ έχει παραμείνει σταθερή κατά τη διάρκεια της διετούς περιόδου αξιολόγησης, χωρίς ενδείξεις εντάσεων ή υποτίμησης έναντι του ευρώ. Πρόσθετοι δείκτες, όπως οι εξελίξεις των συναλλαγματικών αποθεμάτων και των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, υποδηλώνουν ότι η αντίληψη των επενδυτών για τον κίνδυνο σε σχέση με τη Βουλγαρία παρέμεινε ευνοϊκή. Σημαντικά επίσημα ρυθμιστικά αποθέματα συνεχίζουν να στηρίζουν την αντοχή του καθεστώτος νομισματικού συμβουλίου. Αφότου προσχώρησε στον ΜΣΙ ΙΙ, η Βουλγαρία δεσμεύτηκε να εφαρμόσει μια σειρά μέτρων πολιτικής —τις λεγόμενες δεσμεύσεις μετά την ένταξη— για να διασφαλίσει ότι η συμμετοχή της στον μηχανισμό είναι βιώσιμη και ότι η χώρα επιτυγχάνει υψηλό βαθμό οικονομικής σύγκλισης πριν από την υιοθέτηση του ευρώ. Τα μέτρα καλύπτουν τέσσερις τομείς πολιτικής: τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα, το πλαίσιο αφερεγγυότητας, το πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων. Η Βουλγαρία καταβάλλει επί του παρόντος προσπάθειες για να εκπληρώσει αυτές τις δεσμεύσεις μετά την ένταξη σε συνεργασία με την Επιτροπή που παρακολουθεί την πρόοδό της.

Το λεβ έχει παραμείνει στην κεντρική ισοτιμία του ΜΣΙ ΙΙ για τη διετία που καλύπτεται από την παρούσα αξιολόγηση. Δεν υπήρξε υποτίμηση της κεντρικής ισοτιμίας του λεβ στο πλαίσιο του ΜΣΙ ΙΙ. Έως την ενδεχόμενη απόφαση του Συμβουλίου τον Ιούλιο του 2022, το λεβ θα έχει συμμετάσχει στον ΜΣΙ ΙΙ επί 24 μήνες. Η Βουλγαρία πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Η Βουλγαρία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο μέχρι τον Απρίλιο του 2022 ήταν 0,5 %, σαφώς κάτω από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια στη Βουλγαρία είναι πολύ χαμηλά και αρκετά σταθερά από τις αρχές του 2020 έως το τέλος του 2021, παραμένοντας εντός του εύρους του 0,1-0,4 %. Μόνο μια σύντομη κορύφωση σημειώθηκε κατά την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου 2020, όταν το επιτόκιο αναφοράς αυξήθηκε σε 0,7 %. Κατά την ίδια περίοδο, οι διαφορές των αποδόσεων έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς κυμαίνονταν γύρω στις 60 μονάδες βάσης, με σύντομη κορύφωση άνω των 100 μονάδων βάσης στα μέσα του 2020. Ωστόσο, στις αρχές του 2022, τόσο το επιτόκιο όσο και η διαφορά άρχισαν να αυξάνονται και τον Απρίλιο του 2022 ήταν 1,6 % και 89 μονάδες βάσης αντίστοιχα.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Βουλγαρίας έχει παραμείνει πλεονασματικό στο 1,5 % του ΑΕΠ το 2020 και 0,3 % το 2021. Η οικονομία της Βουλγαρίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω των εμπορικών συναλλαγών και των επενδύσεων. Σύμφωνα με επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, φαίνεται ότι

οι επιδόσεις της Βουλγαρίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Οι προκλήσεις σχετίζονται επίσης με το θεσμικό πλαίσιο που περιλαμβάνει τη διαφθορά και την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα. Ωστόσο, στο πλαίσιο της επιτυχούς συμμετοχής στον ΜΣΙ ΙΙ και σύμφωνα με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), η Βουλγαρία λαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα, στους τέσσερις τομείς που καλύπτονται από τις προαναφερόμενες δεσμεύσεις του ΜΣΙ ΙΙ μετά την ένταξη. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Βουλγαρίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ, με άνω του μέσου όρου ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων που δεν παρουσιάζει παρά πολύ σταδιακή υποχώρηση τα τελευταία χρόνια. Το τραπεζικό σύστημα κυριαρχεί στον χρηματοπιστωτικό τομέα της Βουλγαρίας και ο τραπεζικός τομέας της είναι καλά ενταγμένος στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ, κυρίως μέσω υψηλής αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής. Ωστόσο, η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2022, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω εμπεριστατωμένης ανάλυσης για τη Βουλγαρία.

Η αποτελεσματική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που ορίζονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Βουλγαρίας θα αντιμετωπίσει βασικές μακροοικονομικές προκλήσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται η κοινωνική ένταξη, η εκπαίδευση και οι δεξιότητες, η υγειονομική περίθαλψη, η απεξάρτηση από τον άνθρακα, η ψηφιακή μετάβαση, το επιχειρηματικό περιβάλλον και η χρηματοδότηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Περιλαμβάνονται βασικές επενδύσεις στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στις ικανότητες αποθήκευσης και διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και στην ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και τις ψηφιακές δεξιότητες. Οι βασικές μεταρρυθμίσεις περιλαμβάνουν τη θέσπιση πλαισίου για τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα, την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και την ενίσχυση του συστήματος ελάχιστου εισοδήματος, το πλαίσιο καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και το πλαίσιο αφερεγγυότητας. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και του δικαστικού συστήματος, για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της διαφθοράς.

3. ΤΣΕΧΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Τσεχία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η **νομοθεσία της Τσεχίας**, και ιδίως ο νόμος του Τσεχικού Εθνικού Συμβουλίου αριθ. 6/1993 Coll. για την Τσεχική Εθνική Τράπεζα (νόμος για την ČNB), **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης βάσει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ενσωμάτωση της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά την υιοθέτηση του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της Česká národní banka (στο εξής:

ČNB) και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ/της ΕΚΤ. Επιπλέον, ο νόμος για την ČNB περιλαμβάνει επίσης ατέλειες σχετικά με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

Η Τσεχία δεν ικανοποιεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Τσεχία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 6,2 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς 4,9 %. Προβλέπεται να υπερβεί αισθητά την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Γράφημα 3α: Τσεχία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

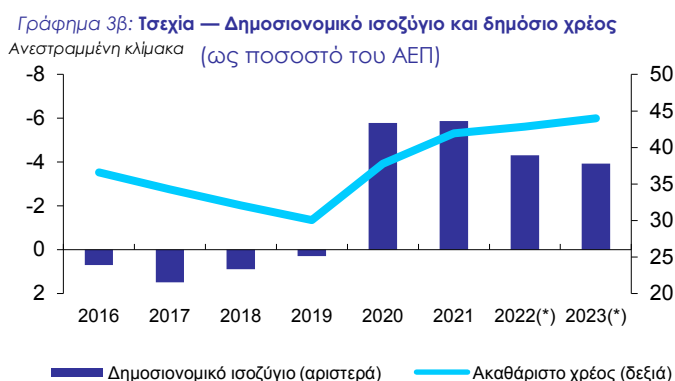

Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ μειώθηκε από 3,8 % στις αρχές του 2020 σε 2,1 % τον Φεβρουάριο του 2021, κυρίως λόγω της μείωσης του πληθωρισμού στους τομείς της ενέργειας και των τροφίμων. Στη συνέχεια, στην πορεία του 2021 ο ονομαστικός πληθωρισμός παρουσίασε άνοδο προτού εκτοξευτεί εντός των πρώτων μηνών του 2022, φθάνοντας το 13,2 % τον Απρίλιο του 2022. Η αύξηση το 2021 και στις αρχές του 2022 ήταν ευρείας βάσης, αποτυπώνοντας τόσο την απότομη άνοδο των τιμών της ενέργειας όσο και την ισχυρή επιτάχυνση του δομικού πληθωρισμού (λόγω των μη ενεργειακών βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών). Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 3,3 % τόσο το 2020 όσο και το 2021. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού στην Τσεχία βάσει του ΕνΔΤΚ το 2020 και το 2021 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα ποσοστά της ζώνης του ευρώ.

Στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, ο πληθωρισμός προβλέπεται να εκτοξευθεί σε 11,7 % το 2022 και στη συνέχεια να μειωθεί σε 4,5 % το 2023. Ο ονομαστικός πληθωρισμός αναμένεται να αυξηθεί και να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και τα δύο έτη λόγω του σταθερά υψηλότερου κόστους της ενέργειας και άλλων ενδιάμεσων προϊόντων, των αναμενόμενων αυξήσεων των διοικητικά καθοριζόμενων τιμών της ενέργειας και άλλων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, καθώς και στοιχείων του δομικού πληθωρισμού, ιδίως των αγαθών και ακολούθως των υπηρεσιών. Το σχετικά χαμηλό επίπεδο των τιμών στην Τσεχία (περίπου 73 % του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020) υποδηλώνει ότι υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η Τσεχία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Τσεχία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επιδεινώθηκε σχετικά, από

έλλειμμα 5,8 % το 2020 σε έλλειμμα ύψους 5,9 % του ΑΕΠ το 2021. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης αναμένεται να βελτιωθεί στο -4,3 % του ΑΕΠ το 2022, παρά τις αρνητικές επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Ως επακόλουθο, εφαρμόστηκαν μέτρα έκτακτης ανάγκης και ένταξης για τη στήριξη όσων εγκαταλείπουν την Ουκρανία, καθώς και μέτρα για τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθει σε -3,9 % του ΑΕΠ το 2023 με την παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής. Στις 23 Μαΐου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε έκθεση που καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ για 18 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Τσεχίας. Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες, κατά περίπτωση, από την ανάλυση της έκθεσης προέκυψε ότι η Τσεχία δεν πληρούσε το κριτήριο του ελλείμματος. Σύμφωνα με την ανακοίνωσή της στις 2 Μαρτίου 2022¹⁴, η Επιτροπή δεν προτείνει την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος. Επισημάνθηκε ότι η πανδημία COVID-19 εξακολουθεί να επιφέρει έκτακτες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις οι οποίες, μαζί με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, προκαλούν εξαιρετική αβεβαιότητα, μεταξύ άλλων για τον σχεδιασμό λεπτομερούς πορείας της δημοσιονομικής πολιτικής. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με την υπαγωγή κρατών μελών σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2022. Ο δείκτης δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από περίπου 38 % το 2020 σε 41,9 % το 2021 και αναμένεται να αυξηθεί σε 42,8 % το 2022 και σε 44,0 % το 2023. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους για την Τσεχία φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ιδίως επειδή το κρατικό χρέος προβλέπεται να αυξηθεί σε περίπου 61 % του ΑΕΠ το 2032. Η πρόβλεψη υπόκειται σε σημαντική ευαισθησία έναντι δυσμενών μακροοικονομικών εξελίξεων. Το εθνικό δημοσιονομικό πλαίσιο της Τσεχίας είναι άρτια ανεπτυγμένο. Μετά την έξαρση της πανδημίας COVID-19, το κοινοβούλιο ενέκρινε με ταχεία δοκιμασία νομοθετικές τροποποιήσεις που επιτρέπουν μεγαλύτερο έλλειμμα κατά την περίοδο 2021–2027 και μεγαλύτερη πορεία προσαρμογής (διόρθωση 0,5 ποσοστιαίας μονάδας ανά έτος, σε διαρθρωτικούς όρους).

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.
Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Η Τσεχία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η τσεχική κορόνα δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Τσεχία εφαρμόζει de jure καθεστώς

¹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. COM(2022) 85 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0085>.

κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, επιτρέποντας παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Μετά τα περιοριστικά μέτρα που ελήφθησαν στα πρώτα στάδια της πανδημίας COVID-19, η κορόνα υποτιμήθηκε σημαντικά κατά περίπου 6 % τον Απρίλιο του 2020 (σε ετήσια βάση). Από τον Ιούνιο του 2020 παρουσίασε διακυμάνσεις σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα έως τον Δεκέμβριο του 2020 όταν εισήλθε σε φάση ανατίμησης που έληξε απότομα στις αρχές του 2022. Η ανατίμηση οφειλόταν κατά κύριο λόγο στη δραστικά αυστηρότερη νομισματική πολιτική που επέβαλε η ČNB. Ωστόσο, μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η τσεχική κορόνα δέχθηκε έντονες πιέσεις υποτίμησης, οι οποίες προκάλεσαν βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις σταθεροποίησης από την ČNB στην αγορά συναλλάγματος στις αρχές Μαρτίου 2022. Τον Απρίλιο του 2022, η τσεχική κορόνα ήταν περίπου 12 % ισχυρότερη έναντι του ευρώ, σε σύγκριση με 2 χρόνια νωρίτερα. Οι αποκλίσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν από περίπου 90 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2021 σε περίπου 580 μονάδες βάσης έως τα τέλη Απριλίου του 2022, μετά τον ισχυρό κύκλο αυστηρότερης πολιτικής που ξεκίνησε η ČNB τον Αύγουστο του 2021.

Η Τσεχία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 2,5 %, δηλαδή κατώτερο από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο στην Τσεχία σημείωσε κάμψη κατά τους πρώτους μήνες του 2020 για να μειωθεί κατακόρυφα στο 0,9 % περίπου το καλοκαίρι του 2020. Στη συνέχεια αυξήθηκε αργά σε 1,9 % περίπου την άνοιξη του 2021 προτού ανακάμψει πιο δυναμικά λόγω της δραστικά αυστηρότερης νομισματικής πολιτικής της ČNB και της ραγδαίας αύξησης του πληθωρισμού. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο ανήλθε σε 4,0 % τον Απρίλιο του 2022 ενώ η διαφορά επιτοκίου έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς πλησίασε τις 330 μονάδες βάσης.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Τσεχίας κατέγραψε ένα εξαιρετικά υψηλό πλεόνασμα ύψους 3,6 % του ΑΕΠ το 2020 εξαιτίας της επίπτωσης που είχε η κρίση λόγω COVID-19 στο εμπορικό ισοζύγιο και στο ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων. Η τσεχική οικονομία παρουσιάζει υψηλό βαθμό ένταξης στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών και επενδυτικών δεσμών. Με βάση επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, φαίνεται ότι οι επιδόσεις της Τσεχίας υπολείπονται του μέσου όρου των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Οι προκλήσεις σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο, μεταξύ άλλων με την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης και το πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, για παράδειγμα σε σχέση με την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Τσεχίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Τσεχίας είναι ενταγμένος σε μεγάλο βαθμό στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ, κυρίως μέσω υψηλής αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Η αποτελεσματική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που ορίζονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Τσεχίας θα αντιμετωπίσει βασικές μακροοικονομικές προκλήσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται

τεχνολογικές αλλαγές, όπως αυτές που συνεπάγονται η αυτοματοποίηση και η πράσινη μετάβαση, επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη, νέες εγκαταστάσεις παιδικής φροντίδας και δράσεις αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. Περιλαμβάνονται βασικές επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, τις ψηφιακές δεξιότητες και την πρόσβαση των εταιρειών σε χρηματοδότηση. Οι βασικές μεταρρυθμίσεις στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης), την ενίσχυση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων παιδικής φροντίδας, τη βελτίωση της πρόσβασης και της ανθεκτικότητας του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, τη βελτίωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την αναβάθμιση των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας, τη στήριξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εισαγωγή καινοτομίας στις επιχειρήσεις. Το επιχειρηματικό περιβάλλον βελτιώνεται με διάφορα μέτρα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, μεταρρυθμίσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης του θεσμικού και διοικητικού πλαισίου που συνδέεται με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, καθώς και μια συνολική μεταρρύθμιση της διαδικασίας χορήγησης οικοδομικών αδειών, οι οποίες επί του παρόντος αποτελούν σημαντικά εμπόδια για τις επενδύσεις στην Τσεχία.

4. ΚΡΟΑΤΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους σχετικούς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Κροατία πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία της Κροατίας είναι πλήρως συμβατή με τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης βάσει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ.

Η Κροατία πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Ο μέσος πληθωρισμός στην Κροατία τους τελευταίους 12 μήνες έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 4,7 %, δηλαδή κάτω από την τιμή αναφοράς του 4,9 %. Προβλέπεται να παραμείνει κάτω από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Το 2021 το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 2,7 %, καταγράφοντας σημαντική αύξηση έναντι του 2020, όταν ανήλθε κατά μέσο όρο σε 0 %. Ο πληθωρισμός ήταν ελαφρώς αρνητικός στην Κροατία μεταξύ Απριλίου 2020 και Ιανουαρίου 2021, κυρίως λόγω του πολύ χαμηλού και αρνητικού πληθωρισμού στον τομέα των ενεργειακών και μη ενεργειακών βιομηχανικών προϊόντων. Στη συνέχεια αυξήθηκε απότομα καθ' όλη τη διάρκεια του 2021 και κατά τους πρώτους μήνες του 2022, φθάνοντας το 9,6 % τον Απρίλιο. Η αύξηση το 2021 και στις αρχές του 2022 είχε ευρεία βάση, αντικατοπτρίζοντας τις υψηλότερες τιμές της ενέργειας, αλλά και την επιτάχυνση του δομικού πληθωρισμού. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού στην Κροατία βάσει του ΕνΔΤΚ το 2020 και το 2021 ήταν κατά μέσο όρο πολύ κοντά στα ποσοστά της ζώνης του ευρώ.

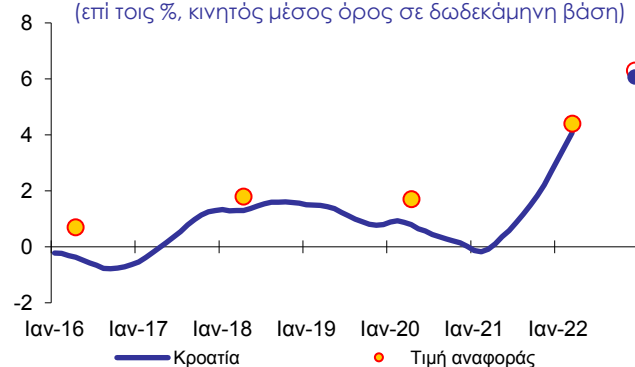
Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ αναμένεται να επιταχυνθεί σε 6,1 % το 2022, προτού επιβραδυνθεί σε 2,8 % το 2023, υποστηριζόμενος κυρίως από την αναμενόμενη μείωση των διεθνών τιμών των βασικών προϊόντων. Συνεπώς, ο ονομαστικός πληθωρισμός προβλέπεται να παραμείνει πολύ κοντά στον ονομαστικό πληθωρισμό της ζώνης του ευρώ το 2022 και το 2023. Το ποσοστό του δομικού πληθωρισμού αναμένεται να είναι υψηλότερο από ό,τι στη ζώνη του ευρώ το 2022

(δηλ. 4,3 % έναντι 3,5 %), αποτυπώνοντας την ισχυρότερη ανάκαμψη από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 στην Κροατία, αλλά αυτό αναμένεται να είναι προσωρινό καθώς η διαφορά προβλέπεται να μειωθεί το 2023 (δηλ. 3,3 % έναντι 3,1 %). Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος προβλέπεται να παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα τόσο το 2022 όσο και το 2023.

Η απαίτηση της βιωσιμότητας υποδηλώνει ότι η επίτευξη της τιμής αναφοράς αντικατοπτρίζει διαρθρωτικά βασικά μεγέθη και όχι προσωρινούς παράγοντες. Η ανάλυση των διαρθρωτικών βασικών μεγεθών και το γεγονός ότι η τιμή αναφοράς θα συνεχίσει να επιτυγχάνεται εντός των επόμενων μηνών συνηγορούν υπέρ της θετικής αξιολόγησης όσον αφορά την εκπλήρωση του κριτηρίου της σταθερότητας των τιμών. Ενώ οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το ΣΑΑ αναμένεται να έχουν υποτονικό αν όχι αποπληθωριστικό αποτέλεσμα μακροπρόθεσμα, οι επενδύσεις θα πρέπει επίσης να στηρίζουν τη συνολική ζήτηση βραχυπρόθεσμα (βλ. επόμενη παράγραφο). Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, ο πληθωρισμός προβλέπεται να μειωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων, γεγονός που υποδηλώνει ότι τυχόν βραχυπρόθεσμες πληθωριστικές επιπτώσεις των επενδύσεων που σχετίζονται με το ΣΑΑ μάλλον θα παραμείνουν περιορισμένες.

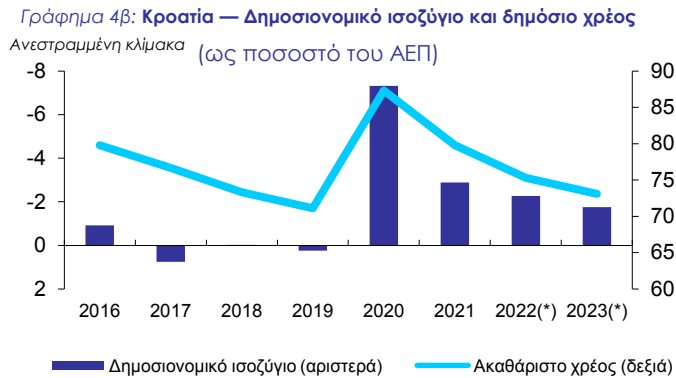
Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, οι προοπτικές όσον αφορά τον πληθωρισμό θα εξαρτηθούν ιδίως από την αύξηση των μισθών παράλληλα με την παραγωγικότητα. Οι κύκλοι πληθωρισμού στην Κροατία είναι ήδη σε μεγάλο βαθμό συγχρονισμένοι με τον κύκλο πληθωρισμού της ζώνης του ευρώ και οι μισθολογικές εξελίξεις αναμένεται να συνεχίσουν να στηρίζουν αυτόν τον συγχρονισμό. Ωστόσο, μολονότι οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας του 2013 και του 2014 αύξησαν σημαντικά το επίπεδο ευελιξίας στην αγορά εργασίας, ο καθορισμός των μισθών παραμένει ατελώς εναρμονισμένος με τις εξελίξεις της παραγωγικότητας. Αυτό συνδέεται εν μέρει με τον πρωταρχικό ρόλο του δημόσιου τομέα στον καθορισμό των μισθών. Οι κίνδυνοι που συνδέονται με την εξέλιξη των μισθών δεν αναμένεται να αυξηθούν με την προσχώρηση στο ευρώ. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το ΣΑΑ (π.χ. μείωση του διοικητικού φόρτου και των φόρων υπέρ τρίτων, απορρύθμιση των υπηρεσιών κ.λπ.) αναμένεται να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό στην αγορά και να μειώσουν το κόστος για τις επιχειρήσεις, επιφέροντας καθοδική πίεση στις τιμές των τελικών προϊόντων μακροπρόθεσμα. Ειδικότερα, δύο μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη εναρμόνιση των μισθών παραγωγικότητας μεσοπρόθεσμα. Η πρώτη έγκειται στο νέο μοντέλο μισθών και εργασίας στη δημόσια διοίκηση και τις δημόσιες υπηρεσίες, το οποίο θα πρέπει να εισαγάγει ένα δικαιότερο, διαφανέστερο και βιώσιμο σύστημα μισθών στη δημόσια διοίκηση και τις δημόσιες υπηρεσίες. Η δεύτερη είναι η τροποποίηση του νόμου για την εργασία, η οποία θα αντιμετωπίζει, μεταξύ άλλων, την αδικαιολόγητη προσωρινή απασχόληση και θα παρέχει κίνητρα στους εργαζομένους να παραμείνουν ενεργοί. Επιπλέον, παρότι υπάρχει δυνατότητα περαιτέρω σύγκλισης του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, περίπου στο 67 % του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020, το επίπεδο των τιμών στην Κροατία έχει ήδη επιτύχει υψηλότερο επίπεδο σύγκλισης των τιμών με τη ζώνη του ευρώ σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη κατά τον χρόνο προσχώρησής τους στη ζώνη του ευρώ.

Γράφημα 4α: Κροατία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου δείκτη πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη χώρα τον Δεκέμβριο του 2022. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2016, 2018 και 2020 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης. Πηγές: Eurostat, εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η Κροατία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Κροατία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου περί υπερβολικού ελλείμματος. Μετά από 3 έτη γενικά ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και πλεονασμάτων, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης μετατράπηκε σε έλλειμμα 7,3 % του ΑΕΠ το 2020 ως επακόλουθο της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε σε 2,9 % του ΑΕΠ το 2021, κυρίως χάρη στην ισχυρή οικονομική ανάκαμψη και τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης θα βελτιωθεί περαιτέρω σε - 2,3 % του ΑΕΠ το 2022, παρά τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας και του κόστους της ανθρωπιστικής βοήθειας για όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Το 2023 το κυβερνητικό ισοζύγιο αναμένεται να ανέλθει στο - 1,8 % του ΑΕΠ με την παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής. Ο δείκτης δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ μειώθηκε από περίπου 87 % το 2020 σε 79,8 % το 2021 και αναμένεται να μειωθεί σε 75,3 % το 2022 και σε 73,1 % το 2023. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους για την Κροατία φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς το κρατικό χρέος προβλέπεται να παραμείνει έως το 2032 σε επίπεδα κατώτερα από αυτά του 2021. Ωστόσο, οι προβλέψεις υπόκεινται σε σημαντική ευαισθησία έναντι των δυσμενών μακροοικονομικών εξελίξεων. Το δημοσιονομικό πλαίσιο της Κροατίας πρόσφατα ενισχύθηκε σημαντικά, σε μεγάλο βαθμό χάρη στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο ορισμένων εκκρεμών απαιτήσεων της οδηγίας του Συμβουλίου για τα δημοσιονομικά πλαίσια (2011/85/ΕΕ).

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Όσον αφορά την κροατική κούνα, η συναλλαγματική ισοτιμία της έναντι του ευρώ παρέμεινε γενικά σταθερή από την προηγούμενη έκθεση σύγκλισης. Η διετής περίοδος που καλύπτει η αξιολόγηση της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας εκτείνεται από τις 19 Μαΐου 2020 έως τις 18 Μαΐου 2022. Η κροατική κούνα προσχώρησε στον ΜΣΙ ΙΙ στις 10 Ιουλίου 2020 και τηρεί κεντρική ισοτιμία 7,53450 προς το ευρώ με τυπικό περιθώριο διακυμάνσεων $\pm 15\%$. Αφού υποτιμήθηκε έναντι του ευρώ έως και κατά 2 % το πρώτο δίμηνο της πανδημίας τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2020, η συναλλαγματική ισοτιμία της κούνας έναντι του ευρώ κατά το δίμηνο πριν από την ένταξη της Κροατίας στον ΜΣΙ ΙΙ ήταν σταθερή, με μικρές μόνο αποκλίσεις από την κεντρική ισοτιμία μετά την ένταξη στον ΜΣΙ ΙΙ. Η κούνα παρουσίασε μικρές διακυμάνσεις κάτω του $\pm 1\%$ σε σχέση με την κεντρική της ισοτιμία έναντι του ευρώ από τότε που εντάχθηκε στον ΜΣΙ ΙΙ ενώ η κεντρική τράπεζα της Κροατίας εφάρμοσε de jure ελεγχόμενη κυμαινόμενη συναλλαγματική ισοτιμία πριν από την ένταξη στον ΜΣΙ ΙΙ. Κατά τη διάρκεια των 2 τελευταίων ετών, η ισοτιμία της κούνας έναντι του ευρώ συνέχισε να παρουσιάζει προσωρινή μέτρια ανατίμηση εποχιακού χαρακτήρα το καλοκαίρι χάρη στις εισροές συναλλάγματος που σχετίζονται με τον τομέα του τουρισμού. Στις 18 Μαΐου 2022, η ισοτιμία της κούνας ανερχόταν σε 7,535 HRK/EUR, πολύ κοντά στην κεντρική ισοτιμία της με το ευρώ κατά την ένταξη στον ΜΣΙ ΙΙ και γενικά ήταν σταθερή σε σύγκριση με το ύψος της 2 χρόνια νωρίτερα. Πρόσθετοι δείκτες, όπως οι εξελίξεις των αποθεμάτων συναλλάγματος και των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, υποδηλώνουν ότι η αντίληψη των επενδυτών για τον κίνδυνο σε σχέση με την Κροατία παρέμεινε θετική. Τα συναλλαγματικά αποθέματα της εθνικής τράπεζας της Κροατίας ανέρχονταν σε 25 δισ. EUR στο τέλος του 2021, σημειώνοντας αύξηση από περίπου 19 δισ. EUR στο τέλος του 2020. Η διαφορά του κροατικού βραχυπρόθεσμου επιτοκίου αναφοράς, δηλαδή του εθνικού επιτοκίου αναφοράς 3 μηνών, προς το EURIBOR είναι γενικά σταθερή και έχει κυμανθεί κατά μέσο όρο περίπου σε 60 μονάδες βάσης κατά την περίοδο 2020-2021. Κατά την ένταξή της στον ΜΣΙ ΙΙ, η Κροατία δεσμεύτηκε να εφαρμόσει μια σειρά μέτρων πολιτικής —τις λεγόμενες δεσμεύσεις μετά την ένταξη— για να διασφαλίσει ότι η συμμετοχή της στον μηχανισμό είναι βιώσιμη και ότι η χώρα επιτυγχάνει υψηλό βαθμό οικονομικής σύγκλισης πριν από την υιοθέτηση του ευρώ. Τα μέτρα καλύπτουν τέσσερις τομείς πολιτικής: την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το επιχειρηματικό περιβάλλον, τις κρατικές επιχειρήσεις και το πλαίσιο αφερεγγυότητας.

Η κούνα έχει παραμείνει πολύ κοντά στην κεντρική ισοτιμία του ΜΣΙ ΙΙ για τη διετία που καλύπτεται από την παρούσα αξιολόγηση. Δεν υπήρξε υποτίμηση της κεντρικής ισοτιμίας της κούνας στο πλαίσιο του ΜΣΙ ΙΙ. Έως την ενδεχόμενη απόφαση του Συμβουλίου τον Ιούλιο του 2022, η κούνα θα έχει συμμετάσχει στον ΜΣΙ ΙΙ επί 24 μήνες. Η Κροατία πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Η Κροατία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Κροατίας ήταν 0,8 % τον Απρίλιο του 2022, δηλαδή ήταν πολύ χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Κροατίας, αφού αυξήθηκε τους 2 πρώτους μήνες της πανδημίας κατά πάνω από 60 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε σε 1,2 % τον Απρίλιο του 2020, στη συνέχεια μειώθηκε πολύ σταδιακά, φθάνοντας το 0,3 % έως το τέλος του 2021. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο αυξήθηκε ελαφρά τον Δεκέμβριο του 2021 και κινήθηκε ανοδικά κατά τους πρώτους μήνες του 2022, εν μέσω αυξανόμενων γεωπολιτικών κινδύνων σε παγκόσμιο επίπεδο και επιδείνωσης των προοπτικών για τον πληθωρισμό στο πλαίσιο ενός ήδη υψηλού επιπέδου πληθωρισμού στις πιο προηγμένες οικονομίες. Η απόκλιση έναντι του γερμανικού μακροπρόθεσμου ομολόγου αναφοράς κινήθηκε ελαφρά πάνω από τις 100 μονάδες βάσης το 2020 αλλά κατέγραψε σταδιακή πτώση το 2021, φθάνοντας περίπου τις 50 μονάδες βάσης έως το τέλος του 2021. Διευρύνθηκε εκ νέου ξεπερνώντας τις 100 μονάδες βάσης στις αρχές του 2021 και διαμορφώθηκε στις 168 μονάδες βάσης τον Απρίλιο του 2022, ύστερα από την εκτίναξη στις 180 μονάδες βάσης τον προηγούμενο μήνα.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Κροατίας μειώθηκε σε 2,1 % του ΑΕΠ το 2020 από 4,6 % του ΑΕΠ το 2019 λόγω των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Επωφελούμενο από το υψηλό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως επακόλουθο της ισχυρής ανάκαμψης των τουριστικών εξαγωγικών υπηρεσιών, αυξήθηκε σημαντικά σε 5,5 % του ΑΕΠ το 2021. Η οικονομία της Κροατίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω των εμπορικών συναλλαγών και των επενδύσεων. Σύμφωνα με επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, φαίνεται ότι οι επιδόσεις της Κροατίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Οι προκλήσεις σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με το θεσμικό πλαίσιο που περιλαμβάνει την κανονιστική ποιότητα και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Ωστόσο, στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν μετά την ένταξη στον ΜΣΙ ΙΙ έχουν καταβληθεί νέες προσπάθειες για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και, συγκεκριμένα, για τη μείωση του διοικητικού φόρτου και των κανονιστικών περιορισμών (βλ. επίσης παρακάτω την παράγραφο για τα μέτρα που σχετίζονται με το ΣΑΑ). Ο τραπεζικός τομέας της Κροατίας είναι πολύ καλά ενταγμένος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ, κυρίως λόγω του μεγάλου μεριδίου αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Τον Ιούλιο του 2020 η ΕΚΤ εξέδωσε απόφαση για την καθιέρωση στενής συνεργασίας με την Εθνική Τράπεζα της Κροατίας στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας. Η ΕΚΤ είναι πλέον υπεύθυνη για την εποπτεία των μεγαλύτερων τραπεζικών ιδρυμάτων της Κροατίας και η Κροατία έχει προσχωρήσει ουσιαστικά στην Τραπεζική Ένωση. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Κροατίας είναι μικρότερος από τον χρηματοπιστωτικό τομέα στη ζώνη του ευρώ ως προς το ΑΕΠ. Κυριαρχείται από τον

τραπεζικό τομέα που είναι πολύ καλά ενταγμένος στον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ, ιδίως μέσω της αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής. Ταυτόχρονα, ο τομέας των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών ταμείων είναι επίσης σχετικά μεγάλος στην Κροατία. Ωστόσο, η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2022, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κροατία δικαιολογούσε μια εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Στον επικαιροποιημένο πίνακα αποτελεσμάτων, ο οποίος περιλαμβάνει αριθμητικά στοιχεία έως και το 2020, οι δείκτες της καθαρής διεθνούς επενδυτικής θέσης (NIIP), του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (ΚΕΑΜΠ), της αύξησης των τιμών των κατοικιών και του ακαθάριστου δημόσιου χρέους της γενικής κυβέρνησης υπερέβαιναν το ενδεικτικό τους όριο. Ωστόσο, τα πορίσματα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής για το 2022 δείχνουν ότι η εξάλειψη των μακροοικονομικών ανισορροπιών συνεχίστηκε το 2021, μετά από σχετικά περιορισμένη επιδείνωση το 2020. Με βάση αυτή την εμπεριστατωμένη επισκόπηση, η Επιτροπή έκρινε ότι η Κροατία δεν εμφανίζει πλέον μακροοικονομικές ανισορροπίες.

Η αποτελεσματική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που ορίζονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Κροατίας θα αντιμετωπίσει βασικές μακροοικονομικές και θεσμικές προκλήσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης και δραστηριότητας, οι ελλείψεις δεξιοτήτων, το επαχθές και πολύπλοκο επιχειρηματικό περιβάλλον και η χαμηλή ποιότητα της εκπαίδευσης. Περιλαμβάνονται βασικές επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση και την ανακατασκευή κτιρίων μετά τον σεισμό, τις βιώσιμες μεταφορές, την ψηφιακή μετάβαση της δημόσιας διοίκησης και τις υποδομές 5G. Προγραμματίζονται μεταρρυθμίσεις σε τομείς όπως η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της διαφθοράς, η δικαιοσύνη, το δημοσιονομικό πλαίσιο και το επιχειρηματικό περιβάλλον, ιδίως με τη μείωση των διοικητικών φραγμών.

5. ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Ουγγαρία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία της Ουγγαρίας —ιδίως ο νόμος για τη Magyar Nemzeti Bank (MNB)— δεν είναι πλήρως συμβατή με τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης βάσει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα βασικά προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της ΜΝΒ, την απαγόρευση της χρηματοδότησης με νομισματικά μέσα και την ενσωμάτωση της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά την υιοθέτηση του ευρώ όσον αφορά τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ, όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ/της ΕΚΤ. Επιπλέον, ο νόμος για τη ΜΝΒ περιέχει επίσης περαιτέρω ατέλειες όσον αφορά την ένταξή της στο ΕΣΚΤ.

Η Ουγγαρία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Ουγγαρία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του

2022 ήταν 6,8 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 4,9 %. Προβλέπεται να υπερβεί αισθητά την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Γράφημα 5α: Ουγγαρία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Ο ετήσιος πληθωρισμός στην Ουγγαρία βάσει του ΕνΔΤΚ κινήθηκε ανοδικά το 2020 και το 2021 και κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 3,4 % και 5,2 %, αντίστοιχα. Ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ αυξήθηκε από 2,5 % τον Απρίλιο του 2020 σε 5,2 % τον Απρίλιο του 2021. Στη συνέχεια επιταχύνθηκε περισσότερο κατά τους πρώτους μήνες του 2022, φθάνοντας το 8,6 % τον Μάρτιο του 2022. Η επιτάχυνση του πληθωρισμού το 2021 οφειλόταν κυρίως στην εξέλιξη των τιμών της ενέργειας και των βασικών προϊόντων. Ωστόσο, ο δομικός πληθωρισμός (μετρούμενος ως πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ πλην της ενέργειας και των μη μεταποιημένων τροφίμων) αυξήθηκε απότομα, αφού υποχώρησε ελαφρά μεταξύ Αυγούστου 2020 και Μαρτίου 2021. Ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε σε 9,6 % τον Απρίλιο του 2022. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού στην Ουγγαρία βάσει του ΕνΔΤΚ το 2020 και το 2021 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα ποσοστά της ζώνης του ευρώ.

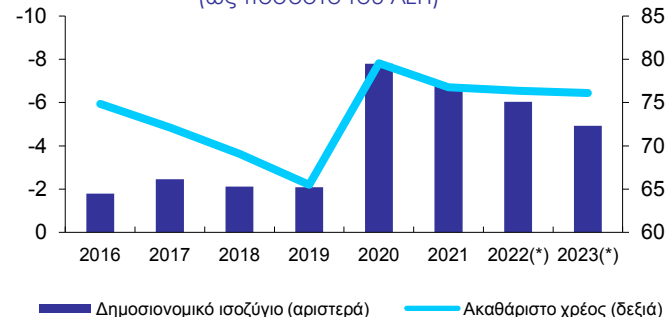
Ο πληθωρισμός προβλέπεται να αυξηθεί στο 9,0 % το 2022 και να επιβραδυνθεί σε 4,1 % το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022. Αναμένεται ότι ο πληθωρισμός θα επηρεαστεί κατεξοχήν από τις τιμές της ενέργειας και των βασικών προϊόντων αλλά και από τις σχετικά σημαντικές αυξήσεις των μισθών. Το σχετικά χαμηλό επίπεδο των τιμών στην Ουγγαρία (περίπου 63 % του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020) υποδηλώνει ότι υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η Ουγγαρία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Ουγγαρία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου περί υπερβολικού ελλείμματος. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε 7,8 % του ΑΕΠ το 2020 προτού μειωθεί σε 6,8 % του ΑΕΠ το 2021. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, λόγω της καλύτερης από το αναμενόμενο ανάπτυξης, το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί σε 6,0 % του ΑΕΠ το 2022, παρά τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας και του κόστους της ανθρωπιστικής βοήθειας για όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω σε 4,9 % του ΑΕΠ το 2023 με την παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής. Στις 23 Μαΐου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε έκθεση που καταρτίστηκε

σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ για 18 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Ουγγαρίας. Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες, κατά περίπτωση, από την ανάλυση της έκθεσης προέκυψε ότι η Ουγγαρία δεν πληρούσε τα κριτήρια του ελλείμματος και του χρέους. Σύμφωνα με την ανακοίνωσή της στις 2 Μαρτίου 2022¹⁵, η Επιτροπή δεν προτείνει την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος. Η Επιτροπή έκρινε, στο πλαίσιο της αξιολόγησης όλων των σχετικών παραγόντων, ότι η συμμόρφωση με την τιμή αναφοράς για τη μείωση του χρέους θα συνεπαγόταν υπερβολικά απαιτητική εμπροσθοβαρή δημοσιονομική προσπάθεια που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ανάπτυξη. Ως εκ τούτου, κατά την Επιτροπή, η συμμόρφωση με την τιμή αναφοράς για τη μείωση του χρέους δεν κρίνεται αναγκαία υπό τις τρέχουσες εξαιρετικές οικονομικές συνθήκες. Η Επιτροπή επισήμανε ότι η πανδημία COVID-19 εξακολουθεί να επιφέρει έκτακτες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις οι οποίες, μαζί με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, προκαλούν εξαιρετική αβεβαιότητα, μεταξύ άλλων και για τον σχεδιασμό λεπτομερούς πορείας της δημοσιονομικής πολιτικής. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με την υπαγωγή κρατών μελών σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2022. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώθηκε από περίπου 80 % το 2020 σε 76,8 % το 2021 και προβλέπεται να ανέλθει σε 76,4 % το 2022 και να μειωθεί σε 76,1 % το 2023. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους για την Ουγγαρία φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Η πρόβλεψη υπόκειται σε ιδιαίτερος μεγάλη αβεβαιότητα και ευαισθησία έναντι δυσμενών μακροοικονομικών εξελίξεων. Το ουγγρικό δημοσιονομικό πλαίσιο βελτιώθηκε με μεταρρυθμίσεις που ξεκίνησαν το 2011, αλλά υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης. Ο ρόλος του δημοσιονομικού συμβουλίου στη χάραξη δημοσιονομικών πολιτικών θα μπορούσε να ενισχυθεί ενώ υπάρχει περιθώριο μείωσης της αστάθειας του μεσοπρόθεσμου πλαισίου.

Γράφημα 5β: Ουγγαρία — Δημοσιονομικό ισοζύγιο και δημόσιο χρέος

Ανεστραμμένη κλίμακα (ως ποσοστό του ΑΕΠ)

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Η Ουγγαρία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Το ουγγρικό φιορίνι δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ II. Η Ουγγαρία εφαρμόζει de jure καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, επιτρέποντας παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Συνολικά, το φιορίνι υποτιμήθηκε έναντι του ευρώ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την έκθεση, ως αποτέλεσμα των εναλλασσόμενων αυξομειώσεων της ισοτιμίας.

¹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. COM(2022) 85 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0085>.

Ειδικότερα, καταγράφηκε ισχυρή υποτίμηση αμέσως μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία η οποία εν μέρει αμβλύθηκε χάρη στην περιοριστική νομισματική πολιτική. Τον Απρίλιο του 2022, το φιορίνι εξασθένησε κατά περίπου 5 % έναντι του ευρώ, σε σύγκριση με 2 χρόνια νωρίτερα. Οι αποκλίσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν σημαντικά από την έναρξη της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, όταν εντάθηκε η προηγούμενη ανοδική κίνηση των ουγγρικών επιτοκίων. Η διαφορά αυξήθηκε αρχικά τον χειμώνα του 2020 και στις αρχές της άνοιξης του 2020, όταν αυξήθηκαν τα επιτόκια της χρηματαγοράς για τη στήριξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά την κορύφωση της κρίσης. Μετά τη σταθεροποίηση σε περίπου 130 μονάδες βάσης μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουνίου 2021, η διαφορά άρχισε να αυξάνεται απότομα λόγω της αυστηρότερης νομισματικής πολιτικής. Η απόκλιση ανήλθε σε 705 μονάδες βάσης τον Απρίλιο του 2022.

Η Ουγγαρία δεν πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο ανήλθε σε 4,1 % τον Απρίλιο του 2022, δηλαδή ήταν υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Ουγγαρίας, το οποίο διαμορφώθηκε σε περίπου 2,5 % τον Απρίλιο του 2020, μειώθηκε έως το τέλος του 2020, αποτυπώνοντας τη νομισματική χαλάρωση στην οποία προχώρησαν οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Ουγγαρίας άρχισε να αυξάνεται εκ νέου το 2021, ιδίως από τον Σεπτέμβριο του 2021 και μετά, αντανakλώντας επίσης την αυστηρότερη νομισματική πολιτική, και υπερέβη το 4 % τον Νοέμβριο του 2021. Η αύξηση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων συνεχίστηκε και επιταχύνθηκε περαιτέρω τον Μάρτιο του 2022, λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία. Παρά την αύξηση των επιτοκίων του γερμανικού ομολόγου αναφοράς κατά την ίδια περίοδο, η μακροπρόθεσμη απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς αυξήθηκε τα τελευταία 2 έτη και έφθασε τις 584 μονάδες βάσης τον Απρίλιο του 2022.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) επιδεινώθηκε το 2020 και το 2021, κυρίως επειδή η έντονη αύξηση των εισαγωγών δεν αντισταθμίστηκε από εξαγωγές, οι οποίες επηρεάστηκαν από τις διαταραχές που προκάλεσε η πανδημία COVID-19. Το εξωτερικό ισοζύγιο επιδεινώθηκε από 1,0 % του ΑΕΠ το 2020 σε - 0,4 % το 2021. Η ουγγρική οικονομία παρουσιάζει υψηλό βαθμό ένταξης στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών και επενδυτικών δεσμών. Σύμφωνα με επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, φαίνεται ότι οι επιδόσεις της Ουγγαρίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Μεταξύ άλλων, η Ουγγαρία αντιμετωπίζει προκλήσεις σε τομείς όπως ο έλεγχος της διαφθοράς, η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και η ποιότητα της λήψης αποφάσεων. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ουγγαρίας χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη παρουσία ξένων συμμετοχών που δεν πραγματοποιούν καμία χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση στην εγχώρια οικονομία. Με την εξαίρεση αυτών, το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ουγγαρίας είναι λιγότερο ανεπτυγμένο από εκείνο της ζώνης του ευρώ. Ο τραπεζικός τομέας της Ουγγαρίας έχει μεγάλη και σχετικά σταθερή βαρύτητα στον χρηματοπιστωτικό τομέα και είναι ικανοποιητικά ενταγμένος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ λόγω σχετικά μεγάλου μεριδίου αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής. Οι αγορές μετοχών και χρεωστικών τίτλων είναι μικρές και σχετικά λιγότερο ανεπτυγμένες.

Η Ουγγαρία υπέβαλε το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στις 11 Μαΐου 2021. Προς το παρόν το σχέδιο αξιολογείται από την Επιτροπή προκειμένου να διασφαλιστεί ότι πληρούνται όλα τα κριτήρια αξιολόγησης. Το σχέδιο προτείνει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και των νοσοκομείων, την αύξηση της δυναμικότητας των προαστιακών σιδηροδρόμων και την αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε επίπεδο κατοικιών.

6. ΠΟΛΩΝΙΑ

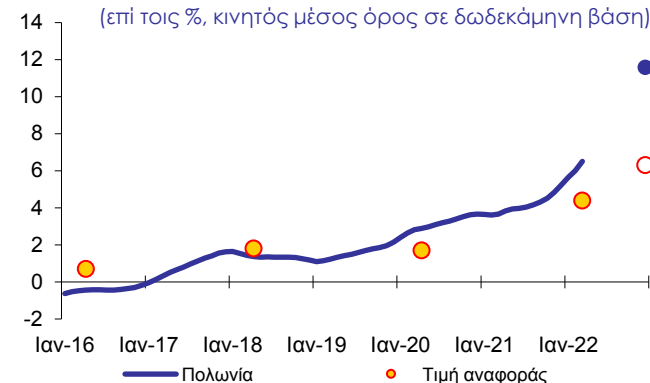
Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Πολωνία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία της Πολωνίας, και ειδικότερα ο νόμος για τη Narodowy Bank Polski (NBP) και το σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, δεν είναι πλήρως συμβατή με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, την απαγόρευση της χρηματοδότησης με νομισματικά μέσα και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ. Επιπλέον, ο νόμος για τη NBP περιέχει επίσης ορισμένες ατέλειες που αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ένταξη της NBP στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ.

Η Πολωνία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Πολωνία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 7,0 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 4,9 %. Προβλέπεται να υπερβεί αισθητά την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Γράφημα 6α: Πολωνία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016

(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου δείκτη πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη χώρα τον Δεκέμβριο του 2022. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2016, 2018 και 2020 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης. Πηγές: Eurostat, εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

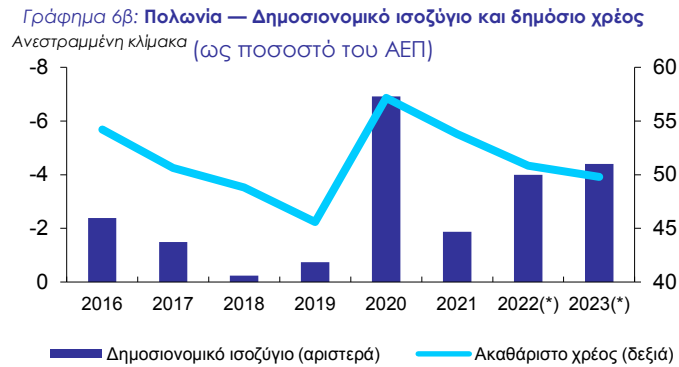
Ο ετήσιος πληθωρισμός στην Πολωνία βάσει του ΕνΔΤΚ παρουσίασε ευρεία ανοδική τάση κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2020 και του 2021, φθάνοντας κατά μέσο όρο σε 3,7 % το 2020 και 5,2 % το 2021 κυρίως λόγω του πληθωρισμού στους τομείς των υπηρεσιών και της ενέργειας. Ο ετήσιος ΕνΔΤΚ υποχώρησε στο 2,9 % τον Απρίλιο του 2020, μετά την αποπληθωριστική επίδραση που είχε το πρώτο κύμα της πανδημίας στην Πολωνία. Ανέκαμψε στο 3,8 % τον Ιούνιο του 2020 και γενικά παρέμεινε σταθερός έως τον Φεβρουάριο του 2021. Στη συνέχεια, ο ετήσιος πληθωρισμός κατέγραψε απότομη άνοδο καθ' όλη τη διάρκεια του 2021 και στις

αρχές του 2022, λόγω της αύξησης των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, καθώς και της επιτάχυνσης του δομικού πληθωρισμού (λόγω μη ενεργειακών βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών). Ανήλθε σε 7,0 % τον Απρίλιο του 2022. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού στην Πολωνία βάσει του ΕνΔΤΚ το 2020 και το 2021 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα ποσοστά της ζώνης του ευρώ.

Ο πληθωρισμός προβλέπεται να αυξηθεί σε 11,6 % το 2022 και σε 7,3 % το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022. Οι τιμές της ενέργειας αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά εν μέσω της αύξησης των ρυθμιζόμενων τιμών ενέργειας στις αρχές του 2022, παρότι η αύξηση θα αντισταθμιστεί έως κάποιο βαθμό από τη δέσμη μέτρων πολιτικής που έθεσε σε εφαρμογή η κυβέρνηση για τη μείωση των φορολογικών συντελεστών που ισχύουν για την ενέργεια και τα τρόφιμα. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα τιμών στην Πολωνία (56 % περίπου του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020) υποδηλώνουν σημαντικές δυνατότητες για σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η Πολωνία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Πολωνία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης κατέγραψε έντονη άνοδο σε 6,9 % του ΑΕΠ το 2020 και μειώθηκε σε 1,9 % το 2021. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, ο δείκτης ελλείμματος προς ΑΕΠ προβλέπεται να υποχωρήσει σε 4,0 % το 2022, αποτυπώνοντας τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας και του κόστους της ανθρωπιστικής βοήθειας για όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Προβλέπεται να ανέλθει σε 4,4 % το 2023 με την παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής. Στις 23 Μαΐου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε έκθεση που καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ για 18 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Πολωνίας. Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες, κατά περίπτωση, από την ανάλυση της έκθεσης προέκυψε ότι η Πολωνία δεν πληρούσε το κριτήριο του ελλείμματος. Σύμφωνα με την ανακοίνωσή της στις 2 Μαρτίου 2022¹⁶, η Επιτροπή δεν προτείνει την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος. Επισημάνθηκε ότι η πανδημία COVID-19 εξακολουθεί να επιφέρει έκτακτες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις οι οποίες, μαζί με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, προκαλούν εξαιρετική αβεβαιότητα, μεταξύ άλλων για τον σχεδιασμό λεπτομερούς πορείας της δημοσιονομικής πολιτικής. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με την υπαγωγή κρατών μελών σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2022. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώθηκε από περίπου 57,1 % το 2020 σε 53,8 % το 2021 και προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω σε 50,8 % το 2022 και 49,8 % το 2023. Σύμφωνα με την ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους για την Πολωνία, οι κίνδυνοι είναι χαμηλοί σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ιδίως επειδή το δημόσιο χρέος προβλέπεται να διατηρηθεί κάτω από 60 % του ΑΕΠ έως το 2032. Το δημοσιονομικό πλαίσιο στην Πολωνία είναι συνολικά ισχυρό και οι αριθμητικοί δημοσιονομικοί κανόνες βρίσκονται στο επίκεντρο του πλαισίου. Πρόσφατα σημειώθηκε ελαφρά χαλάρωση του πλαισίου ώστε να ληφθούν υπόψη οι πιέσεις που προέκυψαν από την πανδημία COVID-19.

¹⁶ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. COM(2022) 85 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0085>.

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.
Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Η Πολωνία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Το πολωνικό ζλότι δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Πολωνία εφαρμόζει de jure καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, επιτρέποντας παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Μετά την έναρξη της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 στις αρχές του 2020 το ζλότι υπέστη μεγάλη υποτίμηση. Στη συνέχεια, διήλθε μια περίοδο διακυμάνσεων, αλλά δεν παρουσίασε σαφή τάση έως τον Φεβρουάριο του 2022. Η NBP παρενέβη ενεργά στην αγορά συναλλάγματος για να σταθεροποιήσει το ζλότι κατά την εν λόγω περίοδο. Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, το ζλότι αποδυναμώθηκε. Τον Απρίλιο του 2022, το ζλότι εξασθένησε κατά περίπου 2 % έναντι του ευρώ, σε σύγκριση με 2 χρόνια νωρίτερα. Η απόκλιση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ παρουσίασε έντονες διακυμάνσεις το 2020 και το 2021, αντανακλώντας τις διαφορές προσέγγισης της Πολωνίας και της ζώνης του ευρώ ως προς τη νομισματική πολιτική. Αφότου ξέσπασε η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 μειώθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα λόγω της χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής της NBP. Από τον Οκτώβριο του 2021, η απόκλιση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων διευρύνθηκε ταχέως, καθώς η NBP εφάρμοσε αυστηρότερη πολιτική και το επιτόκιο αναφοράς ανήλθε σε 5,25 % τον Μάιο του 2022. Τα συναλλαγματικά αποθέματα που διακρατούνται από τη NBP αυξήθηκαν και, έως το τέλος του 2021, ανήλθαν σε 147 δισ. EUR (περίπου 26 % του ΑΕΠ).

Η Πολωνία δεν πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 3,0 %, δηλαδή ανώτερο από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής μετά την έναρξη της πανδημίας το 2020 συνέβαλε στη σημαντική μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων, τα οποία παρέμειναν σε 1,3 % έως το τέλος του 2020. Τον Ιανουάριο του 2021 το μακροπρόθεσμο επιτόκιο έφθασε στο χαμηλότερο καταγεγραμμένο επίπεδο (1,2 %), προτού αρχίσει να αυξάνεται ελαφρά έως το καλοκαίρι. Η υιοθέτηση αυστηρότερης νομισματικής πολιτικής, η οποία ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2021, συνέβαλε στη συνέχεια στη σημαντική αύξηση του μακροπρόθεσμου επιτοκίου στο 3,0 % τον Απρίλιο του 2022. Η απόκλιση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς περιορίστηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 και κυμαινόταν περίπου στις 180 μονάδες βάσης έως τον Απρίλιο του 2021. Στα μέσα του 2021 η απόκλιση άρχισε να αυξάνεται ελαφρά και έως τον Οκτώβριο του 2021 είχε αρχίσει να διευρύνεται. Έως το τέλος του 2021 η απόκλιση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων

ανήλθε περίπου στις 373 μονάδες βάσης και συνέχισε να διευρύνεται έως τις 521 μονάδες βάσης τον Απρίλιο του 2022.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο της Πολωνίας (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) παρέμεινε πλεονασματικό το 2020 και το 2021, αλλά εξασθένησε στα τέλη του 2021 και στις αρχές του 2022 λόγω της αύξησης της τιμής των εισαγωγών βασικών προϊόντων. Η οικονομία της Πολωνίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω των εμπορικών συναλλαγών και των επενδύσεων. Με βάση επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, οι επιδόσεις της Πολωνίας είναι χειρότερες από τις επιδόσεις πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, ιδίως όσον αφορά τους δείκτες για το κράτος δικαίου και την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Πολωνίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Κυριαρχείται σε μεγάλο βαθμό από τις τράπεζες, οι οποίες είναι ικανοποιητικά ενταγμένες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ. Η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα.

Η Πολωνία υπέβαλε το οικείο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) στις 3 Μαΐου 2021. Το σχέδιο προτείνει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την απεξάρτηση της πολωνικής οικονομίας από τον άνθρακα, τη βελτίωση της βιωσιμότητας του τομέα των μεταφορών, την αντιμετώπιση των προκλήσεων σε σχέση με το επενδυτικό κλίμα, ιδίως όσον αφορά το πολωνικό δικαστικό σύστημα καθώς και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τη νομοθετική διαδικασία, τη βελτίωση της συνδεσιμότητας ΤΠ και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης.

7. ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Ρουμανία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

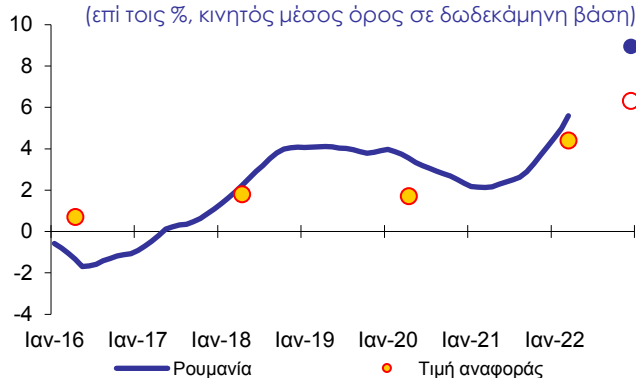
Η **νομοθεσία στη Ρουμανία**, ιδίως ο νόμος 312 σχετικά με το καταστατικό της Τράπεζας της Ρουμανίας (ο νόμος BNR), **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης βάσει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, την απαγόρευση της χρηματοδότησης με νομισματικά μέσα και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ. Εξάλλου, ο νόμος BNR περιέχει ατέλειες που αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά την υιοθέτηση του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της BNR και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ όπως ορίζονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ/της ΕΚΤ.

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στη Ρουμανία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 6,4 %, δηλαδή υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 4,9 %. Προβλέπεται να παραμείνει πάνω από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στη Ρουμανία επιταχύνθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2021, από 2,3 % κατά μέσο όρο το 2020 σε 4,1 % το 2021. Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού μειώθηκε από 3,9 % τον Ιανουάριο του 2020 σε 1,8 % τον Μάιο του 2020, αντικατοπτρίζοντας τη μειωμένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες κατά την έναρξη της πανδημίας COVID-19, καθώς και την απότομη πτώση της διεθνούς τιμής του αργού πετρελαίου κατά το πρώτο τετράμηνο του 2020. Μετά από προσωρινή άνοδο σε 2,5 % τον Αύγουστο του 2020, η οποία αντανακλούσε τον υψηλό πληθωρισμό των τιμών των τροφίμων, σημείωσε κάμψη εκ νέου και υποχώρησε στο 1,7 % τον Νοέμβριο του 2020. Στη συνέχεια, ο πληθωρισμός αυξήθηκε σταθερά, φθάνοντας το 3,5 % τον Ιούνιο του 2021 και το 6,7 % τον Δεκέμβριο του 2021. Η αύξηση οφειλόταν στις υψηλότερες τιμές της ενέργειας καθ' όλη τη διάρκεια του 2021 και, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2021, διατηρήθηκε επίσης λόγω του υψηλότερου δομικού πληθωρισμού. Συνέχισε να επιταχύνεται κατά τους πρώτους 4 μήνες του 2022, φθάνοντας το 11,7 % τον Απρίλιο του 2022. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού στη Ρουμανία βάσει του ΕνΔΤΚ το 2020 και το 2021 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα ποσοστά της ζώνης του ευρώ.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, το ετήσιο μέσο ποσοστό πληθωρισμού προβλέπεται να αυξηθεί σε 8,9 % το 2022 προτού υποχωρήσει σε 5,1 % το 2023. Η σημαντική αύξηση το 2022 οφείλεται κυρίως στην αύξηση των τιμών της ενέργειας, ενώ συμβάλλουν επίσης οι υψηλότερες τιμές των τροφίμων. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα τιμών στη Ρουμανία (52 % περίπου του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020) υποδηλώνουν σημαντικές δυνατότητες για περαιτέρω σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Γράφημα 7α: Ρουμανία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου δείκτη πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη χώρα τον Δεκέμβριο του 2022. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2016, 2018 και 2020 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης. Πηγές: Eurostat, εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Ρουμανία είναι αντικείμενο διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος από τον Απρίλιο του 2020, με βάση τις εξελίξεις πριν από την πανδημία. Στις 18 Ιουνίου 2021, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη εφαρμογή της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το Συμβούλιο εξέδωσε αναθεωρημένη σύσταση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της Συνθήκης (ΣΛΕΕ), με σκοπό να τερματιστεί το υπερβολικό δημόσιο έλλειμμα στη Ρουμανία το αργότερο έως το 2024. Στις 23 Μαΐου 2022, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, λαμβάνοντας υπόψη το έλλειμμα 7,1 % του ΑΕΠ το 2021 και τη δημοσιονομική προσπάθεια το 2021, η Ρουμανία ήταν ευθυγραμμισμένη με τη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης

Ιουνίου 2021 και η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να ανασταλεί. Η βελτίωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης το 2021, από 9,3 % του ΑΕΠ το 2020, οφειλόταν κυρίως στα υψηλότερα έσοδα ως αποτέλεσμα της οικονομικής ανάκαμψης, ενώ η κυβέρνηση εφάρμοσε επίσης ορισμένα μέτρα εξυγίανσης, συμπεριλαμβανομένου του παγώματος των μισθών του δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα μειωθεί περαιτέρω σε 7,5 % του ΑΕΠ το 2022, παρά τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας και του κόστους της ανθρωπιστικής βοήθειας για όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Προβλέπεται να μειωθεί σε 6,3 % του ΑΕΠ το 2023 με την παραδοχή της αμετάβλητης πολιτικής. Ωστόσο, τόσο για το 2022 όσο και για το 2023, η Ρουμανία διατρέχει κίνδυνο μη συμμόρφωσης με τους δημοσιονομικούς στόχους που καθορίζονται στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021. Ο δείκτης δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από 47,2 % το 2020 σε 48,8 % το 2021 και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω σε 50,9 % το 2022 και σε 52,6 % το 2023. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους για τη Ρουμανία φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ιδίως επειδή το κρατικό χρέος προβλέπεται να αυξηθεί περίπου σε 73 % του ΑΕΠ το 2032 καθώς και λόγω της σημαντικής ευαισθησίας των προβλέψεων έναντι δυσμενών μακροοικονομικών εξελίξεων. Παρά την ύπαρξη κατάλληλων νομοθετικών ρυθμίσεων, το ιστορικό εφαρμογής του ρουμανικού δημοσιονομικού πλαισίου παρουσιάζει γενικά αδυναμίες και δεν έχει βελτιωθεί από την περίοδο της τελευταίας έκθεσης. Ειδικότερα, οι νόμοι για τον ετήσιο προϋπολογισμό έρχονται επανειλημμένα σε αντίθεση με τους εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες και δεν διέπονται από μεσοπρόθεσμες δημοσιονομικές στρατηγικές.

Γράφημα 7β: Ρουμανία — Δημοσιονομικό ισοζύγιο και δημόσιο χρέος
Ανεστραμμένη κλίμακα (ως ποσοστό του ΑΕΠ)

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Το ρουμανικό λέου δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Ρουμανία εφαρμόζει de jure καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, επιτρέποντας παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Το λέου υποτιμήθηκε σταθερά έναντι του ευρώ το 2020 και το 2021. Τον Απρίλιο του 2022, το λέου υποχώρησε κατά περίπου 2 % έναντι του ευρώ, σε σύγκριση με 2 χρόνια πριν. Οι αποκλίσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι εκείνων της ζώνης του ευρώ μειώθηκαν κατά περίπου 120 μονάδες βάσης μεταξύ Μαρτίου 2020 και Φεβρουαρίου 2021, από 330 μονάδες βάσης, αντικατοπτρίζοντας τις μειώσεις των βασικών επιτοκίων παρέμβασης από την BNR κατά την περίοδο αυτή. Στη συνέχεια, αυξήθηκε από το κατώτατο σημείο του ελαφρά πάνω από 200 μονάδες βάσης τον

Ιούνιο του 2021 σε περίπου 520 μονάδες βάσης τον Απρίλιο του 2022, καθώς η νομισματική πολιτική έγινε αυστηρότερη μεταξύ Σεπτεμβρίου 2021 και Απριλίου 2022.

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο του 2022 ήταν 4,7 %, δηλαδή ανώτερο από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Κατά την έναρξη της κρίσης λόγω COVID-19, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο στη Ρουμανία κατέγραψε απότομη άνοδο από 4,0 % τον Φεβρουάριο του 2020 σε 4,8 % τον Απρίλιο του 2020. Στη συνέχεια, μειώθηκε σταθερά, φθάνοντας στο χαμηλότερο επίπεδο του 2,7 % τον Φεβρουάριο του 2021, ενώ η μείωση αντανάκλα τα εκτεταμένα μέτρα χαλάρωσης νομισματικής πολιτικής από τις κεντρικές τράπεζες. Τα επιτόκια άρχισαν να αυξάνονται εκ νέου τον Μάρτιο του 2021 και ακολούθησαν ανοδική πορεία καθ' όλη τη διάρκεια του υπόλοιπου έτους, φθάνοντας το 5,4 % τον Δεκέμβριο του 2021, αποτυπώνοντας τις υψηλότερες πληθωριστικές πιέσεις και, από τον Οκτώβριο του 2021, την αυστηρότερη νομισματική πολιτική στη Ρουμανία. Κατά τους 4 πρώτους μήνες του 2022, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Ρουμανίας αυξήθηκε περαιτέρω σε 6,6 % τον Απρίλιο του 2022, στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων πληθωριστικών πιέσεων, της περαιτέρω αυστηρότητας της νομισματικής πολιτικής και της μεγαλύτερης απροθυμίας ανάληψης κινδύνων μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Η μακροπρόθεσμη απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς ανήλθε σε 586 μονάδες βάσης εκείνο τον μήνα, αυξημένη από τις 310 μονάδες βάσης τον Φεβρουάριο του 2021.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Ρουμανίας επιδεινώθηκε από - 3,1 % του ΑΕΠ το 2020 σε - 4,8 % το 2021, κυρίως λόγω της διεύρυνσης του εμπορικού ελλείμματος αγαθών. Η οικονομία της Ρουμανίας είναι καλά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων. Σύμφωνα με επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, φαίνεται ότι οι επιδόσεις της Ρουμανίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Ειδικότερα, οι εταιρείες αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως διαφθορά, υπερβολικά ρυθμιζόμενες αγορές επιχειρηματικών υπηρεσιών, συχνές νομοθετικές αλλαγές σε συνδυασμό με ανεπαρκείς εκτιμήσεις επιπτώσεων. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Ρουμανίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Ο τραπεζικός τομέας της Ρουμανίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ, ιδίως χάρη στη μεγάλη ιδιοκτησιακή συμμετοχή ξένων κεφαλαίων στο τραπεζικό της σύστημα. Ωστόσο, η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2022, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία δικαιολογούσε μια εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Από την τελευταία προκύπτει το συμπέρασμα ότι η Ρουμανία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Οι ευπάθειες σχετίζονται με τους εξωτερικούς λογαριασμούς και συνδέονται με μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα και με ζητήματα ανταγωνιστικότητας που επανεμφανίζονται.

Η αποτελεσματική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που ορίζονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ρουμανίας θα αντιμετωπίσει βασικές μακροοικονομικές προκλήσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, η εκπαίδευση, η αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η έλλειψη ψηφιακής συνδεσιμότητας. Περιλαμβάνονται βασικές επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρόμων, την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, την ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας. Οι βασικές μεταρρυθμίσεις στοχεύουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα, στη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, στην ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης και στον εκσυγχρονισμό του συστήματος κοινωνικών παροχών. Το σχέδιο αποσκοπεί επίσης στην αντιμετώπιση των κύριων ζητημάτων που σχετίζονται με τον σεβασμό του κράτους δικαίου στη Ρουμανία με την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και την αύξηση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος, τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και την ενίσχυση της καταπολέμησης της διαφθοράς.

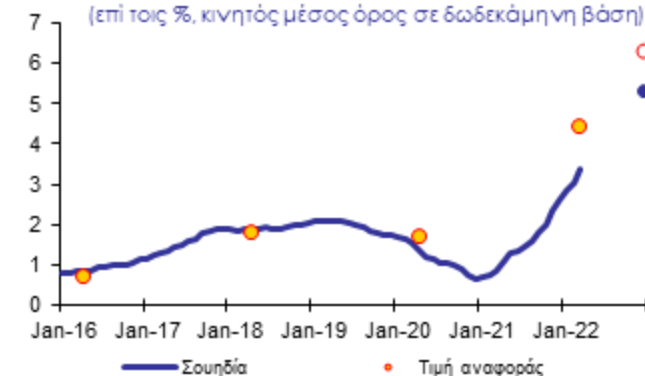
8. ΣΟΥΗΔΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Σουηδία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία της Σουηδίας, και ειδικότερα ο νόμος για τη Sveriges Riksbank, η Πράξη Διακυβέρνησης και ο νόμος για τη συναλλαγματική πολιτική, **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης βάσει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Προβλήματα συμβατότητας και ατέλειες υφίστανται όσον αφορά την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, την απαγόρευση της χρηματοδότησης με νομισματικά μέσα και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ.

Η Σουηδία πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Ο μέσος πληθωρισμός στη Σουηδία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Απρίλιο 2022 ήταν 3,7 %, κάτω από την τιμή αναφοράς του 4,9 %. Η Επιτροπή προβλέπει ότι θα παραμείνει χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Γράφημα 8α: Σουηδία — Κριτήριο πληθωρισμού από το 2016
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

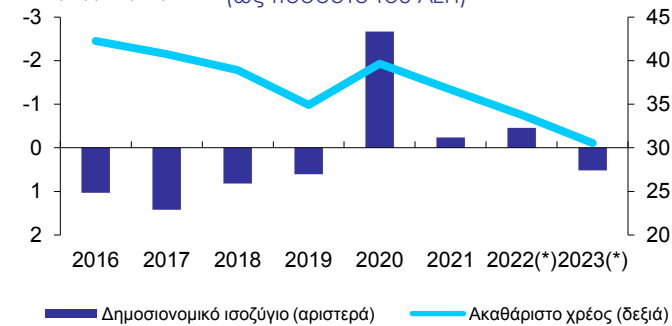
Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου δείκτη πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη χώρα τον Δεκέμβριο του 2022. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2016, 2018 και 2020 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης. Πηγές: Eurostat, εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού της Σουηδίας βάσει του ΕνΔΤΚ κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 2,7 % το 2021, αυξημένο από 0,7 % το 2020. Κατά τη διάρκεια του 2021, ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ παρουσίασε έντονη ανοδική τάση και επιταχύνθηκε απότομα τους πρώτους μήνες του 2022, φθάνοντας το 6,6 % τον Απρίλιο του 2022. Η τάση διακόπηκε για σύντομο διάστημα στα μέσα του 2021, όταν ο πληθωρισμός μειώθηκε λόγω της προσωρινής χαλάρωσης του ρυθμού αύξησης των τιμών των υπηρεσιών και των βιομηχανικών προϊόντων, καθώς προσαρμόστηκαν μετά το πρώτο κύμα της πανδημίας. Η συνολική άνοδος του ετήσιου πληθωρισμού αντικατόπτριζε κυρίως τις σημαντικά υψηλότερες τιμές της ενέργειας —κυρίως τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας— και στην πορεία του έτους τις ευρύτερες αυξήσεις των τιμών σε διάφορες κατηγορίες του δείκτη τιμών καταναλωτή. Κατά τη διάρκεια του 2021, ο πληθωρισμός στη Σουηδία ήταν κατά κανόνα σύμφωνος με αυτόν της ζώνης του ευρώ. Τον Απρίλιο του 2022, ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 6,6 %.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, ο πληθωρισμός προβλέπεται να αυξηθεί σε 5,3 % το 2022, λόγω των υψηλότερων τιμών της ενέργειας και των βασικών προϊόντων που αλληλεπιδρούν με πιο επίμονες ευρύτερες αυξήσεις των τιμών και λόγω διαταραχών της αλυσίδας εφοδιασμού, προτού υποχωρήσει εκ νέου στο 3,0 % το 2023. Το επίπεδο των τιμών στη Σουηδία είναι σχετικά υψηλό (περίπου 116 % του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2020) και, δεδομένου του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης, η σύγκλιση προς το ισχύον επίπεδο τιμών στη ζώνη του ευρώ είναι απίθανη.

Η Σουηδία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Σουηδία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το έλλειμμα του ισοζγίου της γενικής κυβέρνησης βελτιώθηκε από 2,7 % του ΑΕΠ το 2020 σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2021, αντικατοπτρίζοντας τη σταδιακή κατάργηση αρκετών μέτρων για τη νόσο COVID-19, την κυρίαρχη συνεχιζόμενη στήριξη των δαπανών σε ορισμένους τομείς και την επίδραση του παρονομαστή καθώς η ανάπτυξη ανέκαμψε το 2021. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2022, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να ανέλθει σε -0,5 % του ΑΕΠ το 2022 και σε 0,5 % το 2023, αποτυπώνοντας εν μέρει την κατάργηση της δημοσιονομικής στήριξης καθώς εδραιώνεται η ανάκαμψη. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώθηκε από 39,6 % το 2020 σε 36,7 % το 2021 και αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω σε 33,8 % το 2022 και σε 30,5 % το 2023. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους για τη Σουηδία φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ιδίως επειδή το δημόσιο χρέος προβλέπεται να μειωθεί σε ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο έως το 2032 (περίπου 11 % του ΑΕΠ). Η ευαισθησία των προβλέψεων έναντι δυσμενών μακροοικονομικών εξελίξεων είναι περιορισμένη. Η Σουηδία διαθέτει ισχυρό δημοσιονομικό πλαίσιο, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο μεταρρυθμίσεων το 2019, με διατήρηση των βασικών πυλώνων του προηγούμενου πλαισίου και ενίσχυσή τους με νέα στοιχεία (όπως το στοιχείο πρόσδεσης του χρέους στο 35 % του ΑΕΠ).

Γράφημα 8β: Σουηδία — Δημοσιονομικό ισοζύγιο και δημόσιο χρέος
Ανεστραμμένη κλίμακα (ως ποσοστό του ΑΕΠ)

(*) Εαρινές προβλέψεις του 2022 των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Υπηρεσίες της Επιτροπής

Η Σουηδία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η σουηδική κορόνα δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Σουηδία εφαρμόζει de jure καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, επιτρέποντας παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Μετά από μια μακρά περίοδο βραδείας υποτίμησης έναντι του ευρώ από το 2013 έως τις αρχές του 2020, η κορόνα άρχισε να ανατιμάται χάρη στην ανθεκτικότητα της οικονομίας στην κρίση λόγω COVID-19. Μεταξύ Απριλίου 2020 και Νοεμβρίου 2021, η κορόνα ανατιμήθηκε κατά σχεδόν 8 % έναντι του ευρώ. Η ανατίμηση πραγματοποιήθηκε παρά τις σταθερές νομισματικές συνθήκες (σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ), όπου η διαφορά STIBOR-EURIBOR τριμήνου το 2020 και το 2021 ανήλθε κατά μέσο όρο σε 50 και 51 μονάδες βάσης, αντίστοιχα. Στις αρχές του 2022, η κορόνα υποτιμήθηκε, καθώς η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία προκάλεσε ροές σε ασφαλείς επενδύσεις, αντικατοπτρίζοντας τις αλλαγές στη διάθεση ανάληψης κινδύνων και τις προσωρινές ροές που συνδέονται με την καταβολή μερισμάτων από πολυεθνικές επιχειρήσεις. Στη συνέχεια, η κορόνα κατέγραψε ξανά σχετική ενίσχυση. Τον Απρίλιο του 2022, η διαφορά διαμορφώθηκε σε περίπου 55 μονάδες βάσης και η συναλλαγματική ισοτιμία ήταν κατά 5 % υψηλότερη έναντι του ευρώ από ό,τι 2 χρόνια νωρίτερα.

Η Σουηδία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο μέχρι τον Απρίλιο του 2022 ήταν 0,4 %, σαφώς κάτω από την τιμή αναφοράς του 2,6 %. Από τις αρχές του 2021, τα σουηδικά μακροπρόθεσμα επιτόκια παρουσιάζουν διακυμάνσεις γύρω στο 0,3 %, σε μηνιαία βάση, ποσοστό ελαφρώς υψηλότερο από το περασμένο έτος. Η διαφορά έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα το 2020 και το 2021, και μάλιστα μειώθηκε ελαφρά μετά τη σύντομη κορύφωση των 76 μονάδων βάσης που προκάλεσε η νόσος COVID τον Μάρτιο του 2021 φθάνοντας τις 46 μονάδες βάσης τον Φεβρουάριο του 2022. Μετά από πρόσφατη άνοδο, η διαφορά ανήλθε σε 72 μονάδες βάσης τον Απρίλιο του 2022.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών και την ολοκλήρωση των αγορών. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Σουηδίας έχει παραμείνει πλεονασματικό στο 6,1 % του ΑΕΠ το 2020 και 5,5 % το 2021. Η σουηδική οικονομία είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων. Σύμφωνα με επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, φαίνεται ότι οι επιδόσεις της Σουηδίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Ο

χρηματοπιστωτικός τομέας της Σουηδίας είναι πολύ ανεπτυγμένος και ικανοποιητικά ενταγμένος στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ. Ο τραπεζικός τομέας κυριαρχεί στον χρηματοπιστωτικό τομέα αλλά τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία αποτελούν επίσης μεγάλο και αναπόσπαστο μέρος του. Επιπλέον, η Σουηδία συγκαταλέγεται στις πιο ανεπτυγμένες πιστωτικές αγορές και αγορές μετοχών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και η χρηματοδότηση από την αγορά είναι από τις υψηλότερες στην ΕΕ. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2022, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σουηδία δικαιολογούσε μια εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Με βάση την αξιολόγηση στην εμπεριστατωμένη επισκόπηση, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Σουηδία εμφανίζει ανισορροπίες με ευπάθειες που σχετίζονται με τις υψηλές και αυξανόμενες τιμές των κατοικιών και το υψηλό χρέος των νοικοκυριών, γεγονός που εκθέτει τη Σουηδία στον κίνδυνο δυσμενών κλυδωνισμών και άτακτης διόρθωσης των τιμών των κατοικιών, με πιθανές επιζήμιες συνέπειες για την πραγματική οικονομία και τον τραπεζικό τομέα.

Η αποτελεσματική υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που ορίζονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Σουηδίας θα αντιμετωπίσει βασικές μακροοικονομικές προκλήσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, η δημογραφική αλλαγή και η ενίσχυση των συστημάτων εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης. Οι βασικές επενδύσεις περιλαμβάνουν προγράμματα επιδοτήσεων για την επιτάχυνση της απεξάρτησης της βιομηχανίας και των μεταφορών από τον άνθρακα, την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων υψηλής ταχύτητας σε αραιοκατοικημένες περιοχές και επενδύσεις σε μαθησιακές και ψηφιακές δεξιότητες. Οι βασικές μεταρρυθμίσεις περιλαμβάνουν την απαίτηση από τους προμηθευτές καυσίμων να αναμειγνύουν βιώσιμα βιοκαύσιμα με βενζίνη, ντίζελ και καύσιμα αεριοθεωμένων, τη βελτίωση της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος και του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την αύξηση της προσβασιμότητας και της δυναμικότητας του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και την προώθηση της προσφοράς κατοικιών μέσω της μείωσης των σημείων συμφόρησης στη διαδικασία αδειοδότησης.